

Ministerium: Miljø- og Fødevareministeriet
Journalnummer: Miljø- og Fødevaremin.,
Naturstyrelsen, j.nr. 019-00522

Senere ændringer til forskriften
LOV nr 1631 af 26/12/2013
LOV nr 179 af 24/02/2015
LBK nr 1217 af 28/09/2016

Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse¹⁾

Herved bekendtgøres lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 med de ændringer, der følger af § 2 i lov nr. 1630 af 26. december 2013, § 19 i lov nr. 86 af 28. januar 2014, § 3 i lov nr. 80 af 28. januar 2014, § 2 i lov nr. 1529 af 27. december 2014 og § 2, nr. 1 og nr. 7-9, i lov nr. 179 af 24. februar 2015.

De ændringer, der følger af § 7 i lov nr. 1631 af 26. december 2013 om ændring af lov om vandforsyning m.v., lov om vurdering af og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer og forskellige andre love (Konsekvensændringer som følge af lov om vandplanlægning), er ikke indarbejdet i denne lovbekendtgørelse, da tidspunktet for ikrafttræden af denne ændring fastsættes af miljø- og fødevareministeren, jf. § 17, stk. 2, i lov nr. 1631 af 26. december 2013.

De ændringer, der følger af § 2, nr. 2-6, i lov nr. 179 af 24. februar 2015 om ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse (Opfølgning på dele af Naturplan Danmark om etablering af et Grønt Danmarkskort, forbud mod gødskning og sprøjtning på § 3-beskyttede arealer og indførelse af et vejledende bødeniveau for overtrædelse af naturbeskyttelsesloven m.v.), er ikke indarbejdet i denne lovbekendtgørelse, da ændringerne først træder i kraft den 1. september 2017, jf. § 5, stk. 2, i lov nr. 179 af 24. februar 2015.

Kapitel 1

Formål

§ 1. Loven skal medvirke til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Stk. 2. Loven tilsigter særligt

- 1) at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier,
- 2) at forbedre, genoprette eller tilvejebringe områder, der er af betydning for vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske interesser, og
- 3) at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedre mulighederne for friluftslivet.

Stk. 3. Der skal ved lovens administration lægges vægt på den betydning, som et areal på grund af sin beliggenhed kan have for almenheden.

§ 2. Lovens beføjelser skal tillige anvendes med sigte på at bekæmpe sandflugt og forøge skovarealet samt på at genoprette vådområder og ådale, som skal medvirke til at forbedre vandmiljøet.

Kapitel 2

Generelle beskyttelsesbestemmelser

Beskyttede naturtyper m.v.

Søer, vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge, overdrev m.v.

§ 3. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m², eller af vandløb eller dele af vandløb, der af miljø- og fødevarerministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen er udpeget som beskyttede. Dette gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.

Stk. 2. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af

- 1) heder,
- 2) moser og lignende,
- 3) strandenge og strandsumpe samt
- 4) ferske enge og biologiske overdrev,

når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt i stk. 1, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.

Stk. 3. Der må heller ikke foretages ændring i tilstanden af moser og lignende, der er mindre end 2.500 m², når de ligger i forbindelse med en sø eller et vandløb, der er omfattet af beskyttelsen i stk. 1.²⁾

§ 4. (Ophævet)

Andre bestemmelser

§ 5. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at bestemmelserne i § 3, stk. 1-3, ikke skal gælde for nærmere angivne kategorier af de pågældende naturtyper.

Stk. 2. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at § 3, stk. 1-3, ikke skal gælde for diger, høfder, bølgebrydere og andre anlæg, som kræver tilladelse i henhold til lov om kystbeskyttelse.

Stk. 3. I regler fastsat i medfør af stk. 1 og 2 kan ministeren fastsætte regler om, at inddragelse af offentligheden kan ske udelukkende ved digital annoncering.

§ 6. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler, som beskriver og afgrænser de naturtyper, der er nævnt i § 3, stk. 1-3. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om beregning af arealstørrelse for de naturtyper, der er nævnt i § 3, stk. 1-3, og om, at naturlige søer i helt eller delvis offentligt eje eller bestemte typer af sådanne søer skal være omfattet af reglerne i § 3, stk. 1, uanset deres størrelse.

§ 7. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om registrering af de naturtyper, der er nævnt i § 3, stk. 1-3.

Klitfredede arealer

§ 8. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af klitfredede arealer. Der må ikke etableres hegn, og arealerne må ikke afgræsses. Der må ikke placeres campingvogne og lignende. Der må heller ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

Stk. 2. Følgende arealer er klitfredede:

- 1) Strandbredden langs Skagerrak og Vesterhavet,
- 2) arealet mellem klitfredningslinjen og de strandbredder, der er nævnt i nr. 1,
- 3) arealer, der er klitfredede efter den tidligere lovgivning om sandflugtens bekæmpelse, og
- 4) arealer, der er klitfredede efter ministerens beslutning, jf. § 9.

Stk. 3. Klitfredningslinjen er fastlagt ved miljø- og fødevarerministerens bestemmelse efter de hidtil gældende regler.

Stk. 4. Klitfredningslinjen er registreret i matriklen og noteret i tingbogen.

Stk. 5. Forbuddet i stk. 1 gælder ikke for

- 1) foranstaltninger til dæmpning af sandflugt, der udføres efter § 53,
- 2) landbrugsmæssig drift, herunder græsning, på arealer, der hidtil lovligt har været udnyttet landbrugsmæssigt, bortset fra tilplantning,
- 3) sædvanlig hegning på de i nr. 2 nævnte arealer,
- 4) genplantning af skovarealer og beplantning i eksisterende haver,
- 5) havneanlæg og de arealer, der ved lokalplan er udlagt til havneformål,
- 6) mindre vedligeholdelsesarbejder på bygninger, herunder udskiftning af vinduer og tage m.v., når bygningshøjden ikke derved forøges eller kun forøges i ubetydeligt omfang, og
- 7) byggeri, der er erhvervmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom eller for udøvelsen af fiskerierhvervet, og som opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger. Der kræves dog miljø- og fødevareministerens tilladelse, for så vidt angår de nævnte bygningers nærmere beliggenhed og ydre udformning.

Stk. 6. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at stk. 1 ikke skal gælde for nærmere angivne arter af anlæg, der tillige vedrører søterritoriet. Tilsvarende gælder for diger, høfder, bølgebrydere og andre anlæg, som kræver tilladelse i henhold til lov om kystbeskyttelse.

Stk. 7. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om anvendelse af de klitfredede arealer, herunder forbyde bestemte former for anvendelse.

§ 9. Miljø- og fødevareministeren kan inddrage andre arealer under klitfredning, hvis de ligger inden for 500 m fra den inderste grænse af de strandbredder, der er nævnt i § 8, stk. 2, nr. 1.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan inddrage andre arealer end dem, der er nævnt i stk. 1 og i § 8, stk. 2, under klitfredning, hvis ejeren fremsætter begæring herom, eller hvis ejeren ikke opfylder påbud efter § 53, stk. 2, om dæmpning af sandflugt eller om begrænsning i anvendelsen af arealerne.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan i særlige tilfælde ophæve klitfredning.

§ 10. (Ophævet)

§ 11. Miljø- og fødevareministeren kan for at forebygge sandflugt give påbud om anvendelsen af klitfredede arealer og nedlægge forbud mod visse former for anvendelse.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan nedlægge veje og stier på klitfredede arealer, hvis der er anden fornøden vejadgang til den ejendom, nedlæggelsen vedrører.

Stk. 3. Der må ikke gives adgang til nye ejendomme ad veje, der fører over klitfredede arealer.

§ §§ 12-14 a. (Ophævet)

Beskyttelseslinjer

Beskyttelse af kystområderne

§ 15. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

Stk. 2. Strandbeskyttelseslinjen er fastlagt ved miljø- og fødevareministerens bestemmelse efter de hidtil gældende regler.

Stk. 3. Strandbeskyttelseslinjen er registreret i matriklen og noteret i tingbogen.

Stk. 4. Forbuddet i stk. 1 gælder ikke for

- 1) landbrugsmæssig drift bortset fra tilplantning,
- 2) genplantning af skovarealer og beplantning i eksisterende haver,
- 3) sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme,
- 4) bestående forsvarsanlæg, der anvendes til forsvarsformål,
- 5) havneanlæg og de arealer, der ved lokalplan er udlagt til havneformål,

- 6) mindre vedligeholdelsesarbejder på bygninger, herunder udskiftning af vinduer og tage m.v., når bygningshøjden ikke derved forøges eller kun forøges i ubetydeligt omfang,
- 7) byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom eller for udøvelsen af fiskerierhvervet, og som opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger. Der kræves dog miljø- og fødevarerministerens tilladelse, for så vidt angår de nævnte bygningers nærmere beliggenhed og ydre udformning, og
- 8) kyststrækninger, der er klitfredede, jf. §§ 8 og 9.

Stk. 5. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at stk. 1 ikke skal gælde for nærmere angivne arter af anlæg, der tillige vedrører søterritoriet. Tilsvarende gælder for diger, høfder, bølgebrydere og andre anlæg, som kræver tilladelse i henhold til lov om kystbeskyttelse.

§ §§ 15 a-d. (Ophævet)

Søer og åer

§ 16. Der må ikke placeres bebyggelse, campingvogne og lignende eller foretages beplantning eller ændringer i terrænet inden for en afstand af 150 m fra søer med en vandflade på mindst 3 ha og de vandløb, der er registreret med en beskyttelseslinje i henhold til den tidligere lovgivning.

Stk. 2. Forbudet i stk. 1 gælder ikke for

- 1) foranstaltninger, der efter lov om vandløb er meddelt påbud om eller tilladelse til,
- 2) gentilplantning af skovarealer og beplantning i eksisterende haver,
- 3) plantning af flerårige energiafgrøder, bortset fra plantning på arealer, der er beliggende i internationale naturbeskyttelsesområder, jf. dog stk. 3 og 4,
- 4) bestående forsvarsanlæg,
- 5) havneanlæg og de landarealer, der ved lokalplan er udlagt til havneformål,
- 6) driftsbygninger, der er nødvendige for jordbrugs- og fiskerierhvervene, og
- 7) andre områder, der efter den hidtidige lovgivning har været undtaget.

Stk. 3. Arealer omfattet af stk. 1, der ligger nærmere end 300 m fra et internationalt naturbeskyttelsesområde, kan tilplantes med flerårige energiafgrøder, hvis kommunalbestyrelsen har godkendt, at plantningen ikke vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde.

Stk. 4. Miljø- og fødevarerministeren fastsætter regler om tilplantning som nævnt i stk. 2, nr. 3, og stk. 3, herunder regler om energiafgrødernes art, og om kommunalbestyrelsens administration af bestemmelsen i stk. 3.

Skove

§ 17. Der må ikke placeres bebyggelse, campingvogne og lignende inden for en afstand af 300 m fra skove. For privatejede skove gælder dette kun, hvis arealet udgør mindst 20 ha sammenhængende skov.

Stk. 2. Forbudet i stk. 1 gælder ikke for

- 1) bestående forsvarsanlæg,
- 2) havneanlæg og de landarealer, der ved lokalplan er udlagt til havneformål,
- 3) områder, der som led i frikommuneforsøg bliver omfattet af en lokalplan og efter § 24a i lov om frikommuner friholdes for efterfølgende at blive omfattet af forbuddet i stk. 1, så længe lokalplanen er gældende.
- 4) byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom eller for udøvelse af fiskerierhvervet, og som opføres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer,
- 5) bebyggelse, campingvogne og lign. i landzone, hvortil der er meddelt tilladelse efter § 35, stk. 1, i lov om planlægning,
- 6) bebyggelse, campingvogne og lign. i landzone, der er omfattet af undtagelserne fra kravet om tilladelse efter § 36, stk. 1, nr. 3, 5, 7-9 og 13-15, jf. dog § 36, stk. 2, i lov om planlægning,

- 7) placering af garager, carporte, udhuse, drivhuse og lignende bygninger på højst 50 m² i byzone, når disse opføres i tilknytning til beboelseshuse og byggeriet ikke medfører oprettelse af en ny bolig, og
- 8) bygningsændringer på beboelseshuse i byzone og sommerhusområde, såfremt boligarealet ikke udvides.

Stk. 3. Forbuddet i stk. 1 gælder kun mellem bebyggelsen og skoven på strækninger, hvor der allerede findes væsentlig lovlig bebyggelse nærmere skoven end 300 m.

Fortidsminder

§ 18. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af arealet inden for 100 m fra fortidsminder, der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven. Der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende.

Stk. 2. Forbudet i stk. 1 gælder ikke for

- 1) mindre vedligeholdelsesarbejder på bygninger, idet bygningshøjden ved tagarbejder kun må forøges ubetydeligt,
- 2) landbrugsmæssig drift bortset fra tilplantning,
- 3) gentilplantning af skovarealer, der ligger uden for det areal, der er beskyttet efter museumsloven, og beplantning i eksisterende haver og
- 4) sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme.

Stk. 3. Stk. 1 gælder ikke for fortidsminder, der ikke er synlige i terrænet, samt for fortidsminder, der er nævnt i bilag 1 til loven.

Kirker

§ 19. Der må ikke opføres bebyggelse med en højde over 8,5 m inden for en afstand af 300 m fra en kirke, medmindre kirken er omgivet af bymæssig bebyggelse i hele beskyttelseszonen.

Kapitel 2 a

Internationale naturbeskyttelsesområder

Bevaringsforanstaltninger m.v.

§ 19 a. Kommunalbestyrelsen skal iværksætte de foranstaltninger, som fremgår af handleplanen til gennemførelse af Natura 2000-planen efter lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder.

§ 19 b. I internationale naturbeskyttelsesområder skal der inden iværksættelse af de aktiviteter, der er nævnt i bilag 2 til loven, gives skriftlig meddelelse herom til kommunalbestyrelsen med henblik på en vurdering af virkningen på området under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke for skovbevoksede, fredskovspligtige arealer.

Stk. 3. En aktivitet, der er omfattet af forbuddene i § 3, § 8, § 15 eller § 18 eller i § 28 i lov om skove, er ikke omfattet af stk. 1. Det samme gælder aktiviteter, som i øvrigt kræver tilladelse efter naturbeskyttelses-, miljø- eller planlovgivningen, eller hvis konsekvenser efter denne lovgivning er vurderet eller skal vurderes forud for iværksættelsen.

Stk. 4. Aktiviteten kan iværksættes, hvis kommunalbestyrelsen ikke senest 4 uger efter modtagelsen af meddelelsen har truffet afgørelse om at ville foretage en nærmere vurdering af aktiviteten. Denne afgørelse gælder dog højst i 6 måneder, men kan i særlige tilfælde forlænges. Ved rettidig klage over en afgørelse efter 1. pkt. regnes fristen i 2. pkt. fra det tidspunkt, Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i klagesagen.

Stk. 5. Hvis aktiviteten ikke er iværksat senest 3 år efter meddelelsen, skal der gives ny meddelelse efter stk. 1, hvis den herefter ønskes iværksat.

Stk. 6. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunalbestyrelsens vurderinger af meddelelser efter stk. 1.

§ 19 c. Kommunalbestyrelsen kan indgå aftale med ejeren eller brugeren af en ejendom i internationale naturbeskyttelsesområder om driften eller andre foranstaltninger for at realisere Natura 2000-planen.

Stk. 2. En aftale efter stk. 1 kan ændres, hvis parterne er enige herom og ændringen ikke strider mod Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger.

Stk. 3. En aftale efter stk. 1 kan omfatte andre arealer, hvis anvendelse kan bidrage til Natura 2000-planens opfyldelse.

§ 19 d. Kommunalbestyrelsen skal pålægge ejeren af en ejendom i eller uden for internationale naturbeskyttelsesområder den drift eller de andre foranstaltninger, der er nødvendige for at realisere Natura 2000-planen, hvis der ikke kan indgås aftale på rimelige vilkår efter § 19 c eller en allerede indgået aftale ikke overholdes.

Stk. 2. Det kan i en afgørelse efter stk. 1 bestemmes, at forbuddene i §§ 3 og 15-19 ikke skal gælde, i det omfang forholdet er reguleret af afgørelsen. Det kan endvidere i overensstemmelse med planloven og vandløbsloven bestemmes, at tilladelser, godkendelser m.v., som er nødvendige for at gennemføre de påbudte foranstaltninger, anses for meddelt ved afgørelsen efter stk. 1.

Stk. 3. En afgørelse efter stk. 1 skal angive, i hvilket omfang den træder i stedet for tilladelse m.v. efter reglerne i denne lov, planloven eller vandløbsloven.

§ 19 e. Kommunalbestyrelsen skal i særlige tilfælde pålægge ejeren af en ejendom i eller uden for internationale naturbeskyttelsesområder den drift eller de andre foranstaltninger, som af hensyn til Natura 2000-planens bevaringsmålsætning er nødvendige for at undgå varig forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for, hvis risikoen herfor ikke kan afværges med foranstaltninger på grundlag af Natura 2000-planen. Kommunalbestyrelsen kan herunder beslutte, at rettidig klage ikke skal have opsættende virkning.

Stk. 2. Ved afgørelse efter stk. 1 finder reglerne i § 19 d, stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. En afgørelse efter stk. 1 gælder, indtil den afløses af en aftale efter § 19 c eller en afgørelse efter § 19 d, dog højst i 6 måneder, men kan i særlige tilfælde forlænges.

§ 19 f. Indtil der foreligger en endeligt vedtaget Natura 2000-plan, skal kommunalbestyrelsen pålægge ejeren af en ejendom i eller uden for internationale naturbeskyttelsesområder den drift eller de andre foranstaltninger, som er nødvendige for at undgå forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for, hvis det ikke kan afvente vedtagelse af Natura 2000-planen, og hvis sådan forringelse eller forstyrrelse ikke kan afværges gennem aftale eller på anden måde.

Stk. 2. Ved afgørelse efter stk. 1 finder reglerne i § 19 d, stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. En afgørelse efter stk. 1 gælder, indtil den afløses af en aftale efter § 19 c eller en afgørelse efter § 19 d, dog højst indtil et år efter Natura 2000-planens vedtagelse.

Erstatning

§ 19 g. For det tab, som en afgørelse efter § 19 b eller §§ 19 d-19 f påfører en ejer, bruger eller indehaver af andre rettigheder over ejendommen, ydes der erstatning.

Stk. 2. Spørgsmålet om eventuel erstatning som følge af en afgørelse efter § 19 e afgøres i forbindelse med aftale efter § 19 c eller endelig afgørelse efter § 19 d.

Stk. 3. Ved afgørelse om erstatning finder reglerne i § 39, stk. 1, 2 og 4, § 43, § 44, stk. 1, 3 og 4, § 45, § 47 og § 49, stk. 2, tilsvarende anvendelse med de fornødne modifikationer, idet kommunalbestyrelsen træder i stedet for fredningsnævnet.

§ 19 h. Inden for rammerne af de bevillinger, der afsættes på de årlige finanslove, kan der efter ansøgning ydes tilskud til kommunalbestyrelsen fra staten til udgifter, med fradrag af eventuel medfinansiering fra anden side, som følge af kommunalbestyrelsens indgåelse af aftaler efter § 19 c og afgørelser efter § 19 b eller §§ 19 d-19 f.

Stk. 2. Såfremt kommunalbestyrelsen indgår aftaler eller træffer afgørelser som nævnt i stk. 1 uden tilsagn fra staten om tilskud, afholdes udgifterne af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om og retningslinjer for behandling af sager om tilskud.

Kapitel 3

Anlæg i det åbne land

Offentlige anlæg

§ 20. Offentlige anlæg i det åbne land skal placeres og udformes således, at der i videst muligt omfang tages hensyn til de landskabelige værdier og de øvrige interesser, der er nævnt i § 1.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at placering og udformning af nærmere angivne kategorier af offentlige anlæg skal godkendes af miljø- og fødevareministeren eller kommunalbestyrelsen.

Friluftsklamer

§ 21. I det åbne land må der ikke anbringes plakater, afbildninger, fritstående skilte, lysreklamer og andre indretninger i reklame- og propagandaøjemed.

Stk. 2. Forbudet i stk. 1 omfatter ikke

- 1) virksomhedsreklamer, som anbringes i umiddelbar tilknytning til virksomheden, når de ikke virker dominerende i landskabet og ikke er synlige over store afstande,
- 2) skiltning for virksomheder og for salg af erhvervsgrunde m.v., der opstilles i et område, der i en lokalplan er udlagt som erhvervsområde, uanset at området ikke er udbygget. De nærmere regler herom fastsættes af miljø- og fødevareministeren,
- 3) trafikpropaganda, der er godkendt af Rådet for Større Færdselssikkerhed,
- 4) plakater, der opsættes i forbindelse med folketingsvalg, valg til kommunale eller andre offentlige råd eller folkeafstemninger, og
- 5) mindre oplysningsskilte vedrørende næringsdrift eller virksomhed opsat på egen ejendom eller ved indkørsel til egen ejendom fra nærmeste offentlige vej eller private fællesvej. De nærmere regler herom fastsættes af miljø- og fødevareministeren.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan tillade, at der anbringes reklamer på idrætsanlæg.

Kapitel 4

Offentlighedens adgang til naturen

Strande

§ 22. Strandbredder og andre kyststrækninger er åbne for færdsel til fods, kortvarigt ophold og badning på arealer mellem daglig lavvandslinje og den sammenhængende landvegetation, der ikke er domineret af salttålende planter eller anden strandbredsvegetation. Adgang sker på eget ansvar. Det er tilladt kortvarigt at have en båd uden motor liggende på strandbredden. I perioden 1. april-30. september skal hunde føres i snor. Hunde skal altid føres i snor, hvor der er græssende husdyr. I perioden 1. september-31. maj er ridning tilladt på den ubevoksede strandbred og direkte ned dertil, hvis der er lovlig adgang til stranden.

Stk. 2. Reglen i stk. 1 omfatter ikke arealer, der inden den 1. januar 1916 er udlagt som have eller inddraget under en erhvervsvirksomhed, der drives på ejendommen. Det samme gælder forsvarsanlæg og havneanlæg.

Stk. 3. Offentlighedens adgang må ikke forhindres eller vanskeliggøres.

Stk. 4. På privatejede strandbredder og kyststrækninger må ophold og badning ikke finde sted inden for 50 m fra beboelsesbygninger.

Skove

§ 23. Skove er åbne for færdsel til fods og på cykel samt for ophold, hvis der er lovlig adgang dertil. Det gælder dog ikke for skovarealer, der er afmærket som militære anlæg. Adgang sker på eget ansvar. Hunde skal føres i snor.

Stk. 2. Offentlighedens adgang må ikke forhindres eller vanskeliggøres. Der må ikke opsættes usædvanlige hegn omkring skove.

Stk. 3. Ejeren kan forbyde adgang på dage, hvor der holdes jagt, eller i områder, hvor der foregår intensivt skovningsarbejde.

Stk. 4. Enhver, der færdes i skoven på anden måde end tilladt, har pligt til at oplyse navn og bopæl på forlangende af skovejeren eller dennes repræsentant.

Stk. 5. I privatejede skove må færdsel til fods og på cykel kun ske ad stier og veje. Der er kun adgang fra kl. 6 til solnedgang, og ophold må ikke finde sted inden for 150 m fra beboelses- og driftsbygninger.

Stk. 6. Ejeren af privatejede skove på mindre end 5 ha kan ved skiltning efter bestemmelserne i mark- og vejfredslovens § 17 fastsætte indskrænkninger i offentlighedens adgang.

Stk. 7. Reglerne i stk. 5 og 6 gælder ikke for skove, der ejes af offentlige stiftelser.

Stk. 8. Ejeren kan ved skiltning fastsætte indskrænkninger i adgangen til cykling på stier, hvor cykling medfører særlige problemer. Kommunalbestyrelsen, for statsejede arealer miljø- og fødevareministeren, kan helt eller delvis tilsidesætte et sådant forbud.

Stk. 9. Ridning er tilladt ad private fællesveje, der fører igennem skove, medmindre ejeren ved skiltning efter bestemmelserne i mark- og vejfredslovens § 17 helt eller delvis har forbudt adgangen til ridning. Kommunalbestyrelsen, for statsejede arealer miljø- og fødevareministeren, kan i særlige tilfælde helt eller delvis tilsidesætte et sådant forbud.

Stk. 10. Reglerne i § 26 a gælder også for veje og stier i skove, der giver adgang til skovens øvrige vejssystem.

Udyrkede arealer

§ 24. Udyrkede arealer er åbne for færdsel til fods og ophold, hvis der er lovlig adgang dertil. Adgang sker på eget ansvar. Hunde skal føres i snor.

Stk. 2. Ejeren kan forbyde adgang på dage, hvor der holdes jagt, eller i områder, hvor der foregår intensivt landbrugsarbejde.

Stk. 3. Til privatejede, udyrkede arealer er der kun adgang fra kl. 6 til solnedgang. Ophold må ikke finde sted inden for 150 m fra beboelses- og driftsbygninger.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 1, 1. punktum, gælder ikke privatejede arealer, der i deres helhed er forsvarligt hegnede. Bestemmelsen gælder heller ikke de bræmmer langs vandløb og søer, som efter lov om vandløb skal holdes udyrkede, medmindre de grænser op til arealer, der er åbne for offentlighedens adgang.

Stk. 5. Der er dog adgang til hegnede, udyrkede arealer, hvor der ikke er græssende husdyr, gennem låger og led og over stenter eller lignende, såfremt der ikke er opsat skilte, der helt eller delvis forbyder denne færdsel. Ejeren kan opsætte sådanne skilte, hvis færdslen er til gene for den erhvervsmæssige udnyttelse af ejendommen, hvis den i særlig grad generer privatlivets fred, eller hvis der er behov for beskyttelse af dyre- og planteliv. Hvor hegningen eller skiltningen ikke er rimeligt begrundet, kan kommunalbestyrelsen påbyde hegningen eller skiltningen fjernet eller påbyde opsætning af låger, stenter eller lignende eller opsætning af skilte om adgangsmuligheden.

Klitfredede arealer

§ 25. Klitfredede arealer, jf. § 8 og § 9, er åbne for færdsel til fods og kortvarigt ophold, hvis der er lovlig adgang dertil. Adgang sker på eget ansvar. Hunde skal føres i snor. Den adgang til at medtage løse hunde og til ridning, der følger af § 22, stk. 1, gælder også for den ubevoksede, klitfredede strandbred.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke for arealer, der dyrkes landbrugsmæssigt.

Stk. 3. På privatejede, klitfredede arealer må ophold ikke finde sted inden for 50 m fra beboelsesbygninger.

Veje og stier

§ 26. Adgangen til færdsel ad veje og stier i det åbne land kan, for så vidt angår færdsel til fods eller på cykel, af ejeren ved skiltning efter bestemmelserne i mark- og vejfredslovens § 17 kun helt eller delvis forbydes, hvis færdslen er til gene for den erhvervsmæssige udnyttelse af ejendommen, hvis den i særlig grad generer privatlivets fred, eller hvis der er behov for beskyttelse af plante- og dyreliv. Adgang sker på eget ansvar.

Stk. 2. Ejeren kan på samme måde forbyde cykling på stier, hvor cykling medfører særlige problemer, og færdsel ad private enkeltmandsveje og -stier på dage, hvor der holdes jagt, eller hvor færdslen på grund af intensivt landbrugsarbejde kan være forbundet med fare.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan helt eller delvis tilsidesætte et forbud mod gående og cyklende færdsel for gennemgående vejes og stiars vedkommende og i særlige tilfælde tilsidesætte et forbud mod ridning på gennemgående private fællesveje.

§ 26 a. Nedlæggelse af gennemgående veje og stier, nedlæggelse af veje og stier, der i øvrigt fører til de naturtyper, der er omfattet af §§ 22-25, og nedlæggelse af veje og stier, der fører til særlige udsigtspunkter, kulturminde og lignende, må tidligst ske 4 uger efter, at ejeren har givet skriftlig meddelelse herom til kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Såfremt kommunalbestyrelsen ikke senest 4 uger efter modtagelsen af meddelelsen har truffet afgørelse om at ville foretage en nærmere vurdering af vejens eller stiens rekreative betydning, kan nedlæggelsen iværksættes. Denne afgørelse gælder dog højst i 6 måneder, men kan i særlige tilfælde forlænges. Ved rettidig klage over en afgørelse efter 1. pkt. regnes fristen i 2. pkt. fra det tidspunkt, Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i klagesagen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at vejen eller stien ikke må nedlægges, såfremt vejen eller stien har væsentlig rekreativ betydning, og såfremt der ikke findes eller etableres tilfredsstillende alternative adgangsmuligheder.

Stk. 4. Hvis nedlæggelsen af vejen eller stien ikke er iværksat senest 3 år efter meddelelsen, skal der gives ny meddelelse efter stk. 1, hvis vejen eller stien herefter ønskes nedlagt.

Stk. 5. Stk. 1-4 gælder ikke, hvis ejeren kan godtgøre, at vejen eller stien udelukkende er etableret som led i en aftale om fremme af offentlighedens adgangsmuligheder.

Andre bestemmelser

§ 27. Kommunalbestyrelsen, for statsejede arealer miljø- og fødevareministeren, kan bestemme, at arealer, der er omfattet af §§ 22-26, helt eller delvis lukkes for offentlighedens adgang, hvis særlige forhold taler derfor.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan forbyde offentlighedens adgang på klitfredede arealer, hvor der er fare for sandflugt.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om offentlighedens adgang til de arealer, der er omfattet af §§ 22-26.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler, hvorefter offentligheden sikres en videregående adgang til statsejede arealer end nævnt i §§ 22-26. Ministeren kan endvidere fastsætte regler, hvorefter

offentligheden sikres en videregående adgang end nævnt i § 23 til skove, der ejes af kommuner, folkekirken eller offentlige stiftelser. Der kan fastsættes regler om, at videregående adgang betinges af en afgift.

Stk. 5. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om dækning af skader, der opstår som følge af offentlighedens adgang til private skove, udyrkede arealer samt veje og stier.

Affald

§ 28. På fremmed ejendom må der ikke uden ejerens tilladelse henkastes eller anbringes affald eller lignende.

Sejlads

§ 29. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler, hvorefter ikkeerhvervsmæssig sejlads og anden færdsel på søterritoriet og efter anmodning fra vedkommende kommunalbestyrelser på vandløb og søer forbydes helt eller delvis.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om offentlighedens sejlads og anden færdsel på søer, der ejes af staten.

Stk. 3. I regler fastsat i medfør af stk. 1 og 2 kan ministeren fastsætte regler om, at inddragelse af offentligheden kan ske udelukkende ved digital annoncering.

Kapitel 5

Beskyttelse af plante- og dyrearter m.v.

§ 29 a. De dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, må ikke forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden. Forbuddet gælder i forhold til alle livsstadier af de omfattede dyrearter.

Stk. 2. Yngle- eller rasteområder for de arter, der er nævnt i bilag 3 til loven, må ikke beskadiges eller ødelægges.

§ 29 b. Miljø- og fødevareministeren kan udfærdige forvaltningsplaner og iværksætte andre tiltag, herunder yde tilskud, med henblik på bevaring af de arter eller bestande af disse, der er nævnt i bilag 3 til loven.

§ 30. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler med henblik på at beskytte eller regulere udnyttelsen af vilde dyre- og plantearter, herunder regler om konservering, registrering og mærkning af sådanne arter og dele og produkter af disse. Der kan herunder fastsættes regler om, at ministeren uden retskendelse kan lade udtage prøver af individer af bestemte vilde dyrearter. Reglerne kan omfatte arter, der stammer både fra Danmark og fra udlandet.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren iværksætter de bevaringsforanstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at det ikke medfører en væsentlig negativ virkning for bevaringsstatus for de arter, som er nævnt i bilag 3 til loven, når de utilsigtet indfanges eller slås ihjel. Bevaringsforanstaltninger iværksættes på grundlag af overvågning eller yderligere undersøgelser.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren iværksætter de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at indsamling i naturen af enheder af de vilde dyre- og plantearter, som er nævnt i bilag 4 til loven, og udnyttelsen heraf er forenelig med hensynet til at bevare disse arter.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler for at gennemføre foranstaltninger som nævnt i stk. 2 og 3.

Stk. 5. Miljø- og fødevareministeren kan bestemme, at den, der udnytter vilde dyre- og plantearter erhvervsmæssigt, skal have autorisation hertil. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om autorisationsordningen, herunder om digital registrering af visse arter m.v., og om, at autorisation kan nægtes eller tilbagekaldes.

Stk. 6. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om kontrol med eller forbud mod indførsel af bestemte arter af vilde dyr, der frembyder risiko for mennesker.

§ 30 a. Miljø- og fødevareministeren fastsætter, i det omfang det er nødvendigt for at opfylde Danmarks EU-retlige forpligtelser, regler om tjenesteyderes forpligtelse til at give oplysninger til tjenestemodtagere.

§ 31. Dyr, der ikke findes naturligt vildtlevende i Danmark, må ikke udsættes i naturen uden miljø- og fødevareministerens tilladelse. Dette gælder også for søterritoriet og fiskeriterritoriet som fastlagt efter lov om Danmarks Riges fiskeriterritorium.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren undersøger hensigtsmæssigheden af at genindføre de dyre- og plantearter, der er nævnt i bilag 3 og 5 til loven, og som er naturligt hjemmehørende, når dette vil kunne bidrage til deres bevaring.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren fastsætter med henblik på at værne naturen regler om udsætning af bestemte dyr, der ikke findes naturligt vildtlevende i Danmark.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren fastsætter med henblik på at værne naturen regler om, at bestemte planter, som ikke findes naturligt vildtvoksende i Danmark, kun må udplantes eller sås med særlig tilladelse.

§ 32. Rørskær i perioden 1. marts-31. oktober må kun ske med tilladelse fra miljø- og fødevareministeren.

Kapitel 6

Fredning

Oversigt

§ 33. Fredningsnævnet kan til varetagelse af de formål, der er nævnt i § 1, gennemføre fredning af landarealer og ferske vande efter reglerne i dette kapitel.

Stk. 2. Fredningsnævnets beslutning om fredning kan efter reglerne i § 43 indbringes for Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnets beslutning om erstatning kan indbringes for Taksationskommissionen efter reglerne i § 45..

Stk. 3. En fredningssag kan rejses af miljø- og fødevareministeren, kommunalbestyrelsen eller Danmarks Naturfredningsforening.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren yder efter anmodning bistand til fredningsnævnet, Natur- og Miljøklagenævnet og Taksationskommissionen under disse myndigheders behandling af sager efter dette kapitel.

Stk. 5. For det tab, som en fredning påfører en ejer, bruger eller indehaver af en anden rettighed over en fredet ejendom, ydes der erstatning efter reglerne i § 39.

Foreløbigt forbud

§ 34. Miljø- og fødevareministeren eller kommunalbestyrelsen kan nedlægge forbud mod en anvendelse af en ejendom eller mod, at der retligt eller faktisk etableres forhold, som strider mod en påtænkt fredning.

Stk. 2. Forbudet skal meddeles de berørte ejere og tinglyses på de pågældende ejendomme, og der skal foretages offentlig bekendtgørelse herom.

Stk. 3. Forbudet gælder fra offentliggørelsen heraf, og indtil der er foretaget offentlig bekendtgørelse af et forslag til fredning, jf. § 37, dog længst i et år.

Stk. 4. Offentlig bekendtgørelse efter stk. 2 og 3 kan ske udelukkende digitalt.

Fredningsnævn

§ 35. Miljø- og fødevareministeren nedsætter to eller tre fredningsnævn i hver region.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren fastlægger det geografiske område for hvert fredningsnævn.

Stk. 3. Et fredningsnævn består af

- 1) en formand, der skal være dommer, og som udpeges af miljø- og fødevareministeren,
- 2) et medlem, der udpeges af miljø- og fødevareministeren, og
- 3) et medlem, der vælges af kommunalbestyrelsen i den kommune, hvori det pågældende areal er beliggende.

Stk. 4. Samtidig med udpegning og valg af medlemmer udpeges og vælges en suppleant for hvert medlem. Suppleanten for formanden skal være dommer.

Stk. 5. Formanden, dennes suppleant og det af ministeren udpegede medlem udpeges for en periode, der bestemmes af miljø- og fødevareministeren. Det medlem, der udpeges af kommunalbestyrelsen, vælges for den kommunale valgperiode.

Stk. 6. Indtil et nyt fredningsnævn er nedsat efter kommunalvalg, opretholdes nævnet med dets hidtidige sammensætning. Miljø- og fødevareministeren kan i øvrigt tillade, at dette nævn afslutter behandlingen af en verserende sag.

Stk. 7. Angår en fredningssag et område, der hører under flere fredningsnævne, henviser miljø- og fødevareministeren sagen til et af fredningsnævnene. Dette nævn tiltrædes da af de pågældende ministerudpegede og kommunalbestyrelsesvalgte medlemmer af de andre nævne.

Stk. 8. Miljø- og fødevareministeren kan bestemme, at beføjelserne som formand under nævnets behandling af en fredningssag skal udøves af suppleanten for formanden, selv om formanden ikke er forhindret i at deltage i sagen.

Stk. 9. Miljø- og fødevareministeren kan bestemme, at beføjelserne som formand under nævnets behandling af en fredningssag skal udøves af formanden for et andet fredningsnævn i regionen eller af dennes suppleant, selv om formanden ikke er forhindret i at deltage i sagen.

Stk. 10. Miljø- og fødevareministeren fastsætter en forretningsorden for fredningsnævnene.

Stk. 11. Vederlag m.v. til nævnsformændene betales af staten. Staten afholder udgifterne til fredningsnævnenes sekretariater. Til de medlemmer, der er nævnt i stk. 3, nr. 2 og 3, ydes diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i lov om kommunernes styrelse. Udgifterne betales af den eller de kommuner, som fredningssagen angår. Fredningsnævnet træffer afgørelse om fordelingen af udgifterne til det medlem, der er udpeget af ministeren.

Behandling af fredningssager

§ 36. En fredningssag rejses ved indsendelse af et fredningsforslag til fredningsnævnet. Forslaget skal indeholde fredningsbestemmelser for et nærmere angivet område, oplysning om matrikelbetegnelsen for de ejendomme, der er omfattet af forslaget, samt en redegørelse for forslagens baggrund.

Stk. 2. Fredningsforslag i og uden for internationale naturbeskyttelsesområder skal medvirke til at opfylde Danmarks internationale forpligtelser inden for disse områder.

Stk. 3. Fredningsforslag, der omfatter arealer inden for internationale naturbeskyttelsesområder, skal indeholde en redegørelse for, hvorledes fredningen vil medvirke til at opfylde Danmarks internationale forpligtelser inden for disse områder.

Stk. 4. Fredningsforslag uden for internationale naturbeskyttelsesområder skal redegøre for, at fredningen ikke forringer naturtyper og levesteder for arter eller forstyrre arter inden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, som området er udpeget for.

Stk. 5. Fredningsforslag skal ledsages af et budgetoverslag, der redegør for de forventede omkostninger, der er knyttet til gennemførelsen af forslaget.

Stk. 6. Sagsrejser skal sende budgetoverslaget til udtalelse hos de myndigheder, der kan rejse fredningssag, jf. § 33, stk. 3. Udtalelserne, som skal afgives senest 4 uger efter modtagelsen af overslaget, skal fremsendes til fredningsnævnet sammen med fredningsforslaget.

Stk. 7. Der kan kun gennemføres fredning af arealer ejet af fonde, foreninger eller andre juridiske personer, der har til formål at støtte almennyttige naturbeskyttelsesformål, hvis ejeren har givet skriftligt afkald på at modtage erstatning efter § 39.

Stk. 8. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om proceduren for afkald på erstatning.

§ 37. Fredningsnævnet foretager offentlig bekendtgørelse af sagens rejsning og sender fredningsforslaget til ejerne og brugerne af de ejendomme, der omfattes af forslaget, til statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget, samt til organisationer m.v., som antages at have en væsentlig interesse i forslaget. Offentlig bekendtgørelse kan ske udelukkende digitalt.

Stk. 2. Når der er foretaget offentlig bekendtgørelse, må der ikke foretages noget, som strider mod de foreslåede fredningsbestemmelser.

Stk. 3. Forslag til fredningsbestemmelser, der indebærer indgreb i den aktuelle drift eller udnyttelse af en ejendom, har dog først virkning, når det er endeligt afgjort, at fredningen skal gennemføres, medmindre det fremgår af fredningsforslaget, at bestemmelserne skal have retsvirkning, medens fredningssagen verserer.

Stk. 4. Medens fredningssagen verserer, kan fredningsnævnet træffe afgørelse om ophævelse af retsvirkninger af forslag til fredningsbestemmelser, når disse ikke anses for nødvendige for at opfylde formålet med fredningen

Stk. 5. Under behandlingen af en fredningssag afholder fredningsnævnet mindst et offentligt møde om sagen. Fredningsnævnet bekendtgør mødet på samme måde, som sagens rejsning blev bekendtgjort.

Stk. 6. Til et møde som nævnt i stk. 5 indbyder fredningsnævnet i det mindste de i stk. 1 nævnte samt dem, der har fremsat anmodning over for fredningsnævnet om at blive indbudt til møde i den pågældende sag.

Stk. 7. Indsigelser imod eller ændringsforslag til et fredningsforslag samt krav om erstatning i anledning af fredningen skal fremsættes under et møde eller skriftligt over for fredningsnævnet.

§ 37 a. Et fredningsforslag bortfalder, hvis fredningsnævnet ikke 2 år efter, at fredningssagen er rejst, har truffet afgørelse efter § 40, stk. 1.

Stk. 2. En fredningssag, der er bortfaldet, kan inden 2 måneder efter, at den er bortfaldet, genfremsættes en gang på uændret grundlag efter reglerne i § 36 og skal derefter behandles efter reglerne i dette kapitel.

Stk. 3. Fredningsnævnet kan i særlige tilfælde inden udløbet af den frist, der er nævnt i stk. 1, beslutte at forlænge denne med op til 2 år.

Fredningsbestemmelser

§ 38. En fredning skal indeholde en bestemmelse om formålet med fredningen.

Stk. 2. I fredninger, der omfatter arealer inden for internationale naturbeskyttelsesområder, skal det fremgå af formålet, at fredningen skal medvirke til at sikre en gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper, som områderne er udpeget for.

Stk. 3. En fredning kan gå ud på bevaring af den nuværende tilstand eller tilvejebringelse af en bestemt tilstand, der herefter skal bevares, og den kan regulere offentlighedens færdsel i området.

Stk. 4. En fredning kan indeholde de bestemmelser, herunder de påbud og forbud vedrørende arealernes anvendelse, der skønnes nødvendige, for at fredningsformålet kan opnås.

Stk. 5. En fredning kan bestemme, at en fast ejendom eller en del af en fast ejendom skal afstås til det offentlige.

Stk. 6. Det kan i en fredning bestemmes, at forbudene i § 3 og §§ 15-19 ikke skal gælde i det omfang, forholdet er reguleret af fredningen.

Stk. 7. En fredning skal angive, i hvilket omfang den træder i stedet for tilladelse m.v. efter reglerne i denne lov eller efter regler i anden lovgivning.

§ 38 a. En fredning, der indebærer gennemførelse af et naturgenopretningsprojekt, kan kun gennemføres, såfremt de myndigheder, der er ansvarlige for gennemførelsen af projektet og afholder omkostningerne forbundet hermed, kan anbefale fredningen.

Erstatning m.v.

§ 39. Fredningsnævnet fastsætter erstatning til ejere, brugere og andre indehavere af rettigheder over de fredede ejendomme for det tab, som fredningen påfører dem. Erstatning til andre end ejere og brugere kan kun tilkendes, hvis krav om erstatning er fremsat efter reglerne i § 37, stk. 7. Der tilkendes ikke erstatning for fredning af offentligt ejede arealer, medmindre den fredede ejendom er erhvervet med henblik på midlertidig besiddelse.

Stk. 2. Indeholder fredningsbestemmelserne et påbud til en offentlig myndighed, bestemmer fredningsnævnet, om der i den anledning skal ydes erstatning og med hvilket beløb.

Stk. 3. Gennemføres fredningen ikke, eller bortfalder forslaget efter § 37 a, kan fredningsnævnet efter anmodning tilkende en privat ejer eller bruger en godtgørelse i anledning af tab ved ikke at have kunnet udnytte ejendommen som hidtil i tiden mellem den offentlige bekendtgørelse af fredningsforslaget og beslutningen om, at fredningen ikke skal gennemføres.

Stk. 4. Erstatningsbeløb forrentes fra datoen for fredningsnævnets afgørelse, og indtil erstatningen udbetales, med en årlig rente, der svarer til Danmarks Nationalbanks diskonto. Under særlige omstændigheder kan fredningsnævnet fastsætte et andet begyndelsestidspunkt for forrentningen.

Fredningsnævnets afgørelse

§ 40. Fredningsnævnets behandling af en fredningssag afsluttes med, at nævnet træffer afgørelse om, hvorvidt fredningen skal gennemføres, idet nævnet i så fald fastlægger fredningens geografiske udstrækning og fastsætter nærmere fredningsbestemmelser for området, jf. § 38, samt afgør erstatningsspørgsmål m.v., jf. § 39.

Stk. 2. Fredningsnævnet foretager offentlig bekendtgørelse om sagens afgørelse og sender afgørelsen til dem, der har fået fredningsforslaget tilsendt, jf. § 37, stk. 1, samt til enhver, der under sagen har givet møde for nævnet eller har fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse. Offentlig bekendtgørelse kan ske udelukkende digitalt.

Stk. 3. Fredningsnævnet lader fredningsbestemmelserne tinglyse på de pågældende ejendomme.

§ 41. Når der er sket offentlig bekendtgørelse efter § 40, stk. 2, skal fredningsbestemmelserne overholdes af alle og enhver.

Stk. 2. Hvis fredningsnævnets afgørelse er en afvisning af at gennemføre fredningen eller begrænser fredningsområdet eller fredningsbestemmelserne i forhold til forslaget, opretholdes forslagets retsvirkning efter § 37, stk. 2, indtil Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Hvis fredningsnævnets afgørelse ikke skal efterprøves af Natur- og Miljøklagenævnet ifølge § 42 og ikke påklages efter § 43, stk. 1, bortfalder forslagets retsvirkning dog, når klagefristen efter § 43, stk. 3, er udløbet.

Stk. 3. Hvis der ved fredningen sker afståelse efter § 38, stk. 5, bortfalder alle rettigheder til eller over det afståede, medmindre andet bestemmes i nævnets afgørelse. Ved afståelse af en del af en ejendom påhviler det den myndighed, som arealet afstås til, at sørge for udstykning eller arealoverførsel og afholde de udgifter, der er forbundet dermed.

Forelæggelse for Natur- og Miljøklagenævnet

§ 42. Når den samlede erstatning og godtgørelse i anledning af en fredning overstiger 500.000 kr., skal Natur- og Miljøklagenævnet efterprøve fredningsnævnets afgørelse efter § 40, stk. 1, i dens helhed, uanset om afgørelsen påklages.

Klage til Natur- og Miljøklagenævnet

§ 43. Fredningsnævnets afgørelse efter § 37, stk. 4, § 37 a, stk. 3, og § 40 kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Stk. 2. Klageberettiget er

- 1) ejere og brugere, der skal have afgørelsen tilsendt,
- 2) enhver, der under sagen har givet møde for nævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse,
- 3) statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget, samt
- 4) organisationer m.v., som antages at have en væsentlig interesse i forslaget.

De dele af afgørelsen, der vedrører erstatning efter § 39, stk. 1, eller godtgørelse efter § 39, stk. 3, kan dog kun påklages af den, der anser sig for berettiget til større erstatning eller godtgørelse, eller en myndighed, der skal udrede en del af erstatningen.

Stk. 3. Reglen i § 87, stk. 1, gælder også for klage til Natur- og Miljøklagenævnet.

Stk. 4. Klage indgives skriftligt til Natur- og Miljøklagenævnet.

Stk. 5. I klager over fredningsnævnets afgørelse efter § 37, stk. 4, og § 37 a, stk. 3, skal Natur- og Miljøklagenævnet træffe afgørelse inden 8 uger efter modtagelse af klagen.

Stk. 6. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af klage til og efterfølgende kommunikation om klagesagen med Natur- og Miljøklagenævnet over fredningsnævnets afgørelser efter § 37, stk. 4, § 37 a, stk. 3, og § 40 skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening.

§ 43 a. De midlertidige retsvirkninger af et fredningsforslag, jf. § 41, stk. 2, bortfalder 2 år efter, at fredningssagen er indbragt for Natur- og Miljøklagenævnet.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse

§ 44. Natur- og Miljøklagenævnet kan ændre fredningsnævnets afgørelse, herunder fredningens geografiske udstrækning, fredningsbestemmelserne og erstatningen. Dette gælder, uanset hvem der har rejst fredningssagen eller påklaget fredningsnævnets afgørelse, og uanset fredningsforslaget og de forslag og krav, der er fremført for fredningsnævnet og Natur- og Miljøklagenævnet.

Stk. 2. Finder Natur- og Miljøklagenævnet i modsætning til fredningsnævnet, at en foreslået fredning bør gennemføres, kan Natur- og Miljøklagenævnet bestemme, at fredningsnævnet skal optage sagen til fornyet behandling. Natur- og Miljøklagenævnet kan endvidere bestemme, at en udvidelse af fredningens omfang, der er besluttet af Natur- og Miljøklagenævnet, skal behandles af fredningsnævnet.

Stk. 3. I særlige tilfælde kan Natur- og Miljøklagenævnet undlade at tage stilling til et erstatningskrav og forelægge spørgsmålet for Taksationskommissionen til afgørelse.

Stk. 4. Natur- og Miljøklagenævnet foretager offentlig bekendtgørelse om sin afgørelse og sender afgørelsen til de berørte ejere og brugere samt andre, der har fremsat ønske herom. Nævnet lader fredningsbestemmelserne tinglyse på de pågældende ejendomme.

Taksation

§ 45. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af et erstatningsspørgsmål kan påklages til den i § 46 nævnte Taksationskommission. Afgørelser efter § 39, stk. 1, 3. pkt., § 39, stk. 3, og § 49, stk. 3-5, kan dog ikke påklages til Taksationskommissionen.

Stk. 2. Klageberettiget er

- 1) de ejere og brugere m.v., som har påklaget fredningsnævnets afgørelse af erstatningsspørgsmålet til Natur- og Miljøklagenævnet, eller for hvis vedkommende Natur- og Miljøklagenævnet har skærpet fredningsbestemmelserne eller nedsat erstatningen, og
- 2) en myndighed, der skal udrede en del af erstatningen.

Stk. 3. Reglen i § 87, stk. 1, gælder også ved klage til Taksationskommissionen.

Stk. 4. Klage indgives skriftligt til Natur- og Miljøklagenævnet, der videresender klagen til Taksationskommissionen ledsaget af den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Taksationskommissionen

§ 46. Miljø- og fødevareministeren nedsætter en Taksationskommission til behandling af klager efter § 45.

Stk. 2. Taksationskommissionen består af

- 1) en formand, der skal være landsdommer, og som udpeges af miljø- og fødevareministeren, og
- 2) to medlemmer, der udpeges af miljø- og fødevareministeren.

Stk. 3. For hvert af medlemmerne udpeges eller vælges en suppleant efter reglerne i stk. 2.

Stk. 4. Samtlige udpegninger og valg gælder for 4 år. Nyvalg i løbet af perioden gælder dog kun indtil denne periodes udløb.

Stk. 5. Miljø- og fødevareministeren fastsætter en forretningsorden for Taksationskommissionen.

§ 47. Fredningsnævnet, Natur- og Miljøklagenævnet og Taksationskommissionen kan bestemme, at der skal ydes en ejer eller bruger en passende godtgørelse for nødvendige udgifter til sagkyndig bistand under fredningssagens behandling. En afgørelse efter 1. pkt. kan ikke påklages.

Natur- og Miljøklagenævnets genoptagelse af sagen

§ 48. I særlige tilfælde kan Natur- og Miljøklagenævnet tage spørgsmålet om fredningens gennemførelse samt om dens indhold og afgrænsning op til fornyet behandling, når Taksationskommissionens afgørelse af erstatningsspørgsmålet foreligger, eller når spørgsmålet er afgjort ved endelig dom, jf. § 88.

Erstatningens udbetaling og fordeling

§ 49. Miljø- og fødevareministeren sørger for, at tilkendte erstatninger og godtgørelser udbetales. En erstatning kan først kræves udbetalt, når det er endeligt afgjort, om fredningen skal gennemføres, jf. § 48.

Stk. 2. Når panterrettigheder i det afståede bortfalder, jf. § 41, stk. 3, kan udbetaling af erstatning for afståelsen kun ske til ejeren med panthavernes samtykke. Dette gælder dog ikke i tilfælde, hvor fredningsnævnet, Natur- og Miljøklagenævnet eller Taksationskommissionen skønner, at afståelsen ikke medfører forringelse af pantesikkerheden.

Stk. 3. Staten afholder tre fjerdedele af tilkendte erstatninger og godtgørelser. Den sidste fjerdedel afholdes af vedkommende kommune. Ligger det fredede område i flere kommuner, træffer fredningsnævnet eller Natur- og Miljøklagenævnet bestemmelse om fordelingen.

Stk. 4. Ved fredninger, der hovedsagelig har betydning for en eller flere kommuner, kan fredningsnævnet eller Natur- og Miljøklagenævnet bestemme, at den eller de pågældende kommuner helt eller delvis skal afholde den del af erstatningen, som efter stk. 3 påhviler staten.

Stk. 5. Ved fredninger, der har national betydning eller medfører udgifter, der er større end 2 mio. kr., kan Natur- og Miljøklagenævnet bestemme, at staten skal afholde indtil ni tiendedele af erstatningen m.v.

Dispensation

§ 50. Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Reglerne i § 66 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Fredningsnævnet kan kun meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Stk. 3. Medmindre betingelserne i § 65, stk. 6, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan

- 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller
- 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Stk. 4. Det skal fremgå af afgørelser efter stk. 1, at betingelserne i stk. 2 og 3 er opfyldt..

Stk. 5. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1 samt hel eller delvis ophævelse af en fredning kan kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredninger på statsejede arealer og på søterritoriet m.v.

§ 51. Til varetagelse af de formål, der er nævnt i § 1, kan miljø- og fødevareministeren ved bekendtgørelse gennemføre fredninger på statsejede arealer samt på søterritoriet og fiskeriterritoriet som fastlagt efter lov om Danmarks Riges fiskeriterritorium.

Stk. 2. Til varetagelse af de formål, der er nævnt i § 1, kan fredningsnævnet i forbindelse med beslutninger om fredninger på land gennemføre fredninger på tilgrænsende lavvandede dele af søterritoriet, når der knytter sig en særlig interesse i at medtage disse områder under fredningen. Bestemmelserne i § 33, stk. 2-4, §§ 35-38, §§ 40-44 og § 50 finder også anvendelse for fredninger på søterritoriet.

Kapitel 7

Naturpleje og sandflugtsbekæmpelse

§ 52. Kommuner, som ejer ikke fredede arealer, der omfattes af bestemmelserne i § 3, skal pleje disse. Dette gælder dog ikke for vandløb og søer.

Stk. 2. Kommuner, der ejer arealer i internationale naturbeskyttelsesområder, skal pleje disse i overensstemmelse med bestemmelserne herom i Natura 2000-planen.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om pleje af fredede arealer til supplerende af de fastsatte fredningsbestemmelser. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om pleje af arealer, for hvilke der er truffet afgørelse efter § 19 d, § 19 e eller § 19 f.

§ 53. Miljø- og fødevareministeren iværksætter de foranstaltninger, som er nødvendige for at dæmpe sandflugt på de klitfredede arealer, der er nævnt i § 8 og § 9.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan påbyde ejeren af et areal, der ikke er klitfredet efter § 8 eller § 9, for egen regning at udføre de foranstaltninger, som er nødvendige for at dæmpe sandflugt. Miljø- og fødevareministeren kan påbyde, at ejerens anvendelse af arealet begrænses.

Stk. 3. Såfremt et påbud ikke efterkommes rettidigt, kan miljø- og fødevareministeren umiddelbart lade arbejdet udføre på ejerens regning. Det samme gælder, hvis arbejdet ikke kan afvente gennemførelsen af et påbud.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministerens beslutning om, hvorvidt der skal iværksættes dæmpningsforanstaltninger, sker på baggrund af en afvejning af hensynet til naturen, herunder de internationale naturbeskyttelsesinteresser, landskabet og udgiften til dæmpningen over for andre berørte samfundsværdier. Hvis ministeren på denne baggrund beslutter, at der ikke vil blive udført dæmpningsforanstaltninger på en ejendom, der er væsentligt truet af sandflugt, kan ministeren tillade, at ejeren på egen bekostning udfører de nødvendige foranstaltninger, når dette kan ske i overensstemmelse med de førnævnte hensyn.

§ 54. Udgifterne ved dæmpningsarbejder på klitfredede arealer afholdes med fem sjettedele af staten og en sjettedel af kommunen. Udgifterne ved dæmpningsarbejder på statens arealer afholdes dog alene af staten.

Kapitel 8

Naturforvaltning

Erhvervelse, lån og tilskud m.v.

§ 55. På de årlige finanslove fastsættes en beløbsramme, inden for hvilken miljø- og fødevareministeren kan

- 1) erhverve fast ejendom og afholde drifts- og anlægsudgifter på erhvervede ejendomme, bl.a. til tilplantning,

- 2) yde lån til, kommuner eller almennyttige foreninger, stiftelser, institutioner m.v. til erhvervelse af fast ejendom og
- 3) yde lån og tilskud til, kommuner, almennyttige foreninger, stiftelser, institutioner m.v. samt private ejendomsjere til bevaring, pleje og genopretning af naturområder og til forbedring af mulighederne for friluftslivet.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan sælge fast ejendom.

Stk. 3. Tilskud efter stk. 1, nr. 3, kan gøres betinget af, at der indgås aftaler om naturbevaring, naturgenopretning og offentlighedens adgang. Sådanne aftaler kan tinglyses på ejendommen. Tinglyste aftaler er bindende for ejere og indehavere af rettigheder over ejendommene, uanset hvornår retten er stiftet.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan erstatte de skader, der måtte opstå som følge af en aftalt offentlig adgang til en privat ejendom.

Stk. 5. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler for administrationen af stk. 1 og 4.

§ 55 a. Regionsrådet kan give tidsbegrænsede tilskud til projekter, der bidrager til at realisere visioner og målsætninger i den regionale vækst- og udviklingsstrategi efter lov om erhvervsfremme og regional udvikling inden for lovens formål.

§ 56. Finansministeren fastsætter vilkårene for lån, der ydes efter § 55, stk. 1, nr. 2 og 3.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan efter forhandling med finansministeren modtage gaver til opfyldelse af lovens formål.

§ 56 a. Tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, forældes i deres helhed efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger.

Forkøbsret

§ 57. Miljø- og fødevareministeren kan bestemme, at ejendomme i landzone eller sommerhusområder, der er særlig egnede til opfyldelse af lovens formål, pålægges forkøbsret for staten.

Stk. 2. Ejeren af den pågældende ejendom underrettes om forkøbsretten, der tinglyses på ejendommen.

Stk. 3. Forkøbsretten respekterer private forkøbsrettigheder og køberettigheder, der er tinglyst før den 17. november 1988, men går i øvrigt forud for andre rettigheder over ejendommen, uanset hvornår de er stiftet.

§ 58. Forkøbsretten gælder ved enhver erhvervelse af ejendommen eller dele af ejendommen. Forkøbsretten kommer dog ikke til anvendelse,

- 1) når staten eller en kommune erhverver ejendommen til andre formål end denne lovs,
- 2) når ejendommen erhverves af en person ved arv, ved overtagelse til hensiddende i uskiftet bo eller ved deling af fællesbo, eller
- 3) når erhververen er den hidtidige ejers ægtefælle eller er beslægtet eller besvogret med den hidtidige ejer i op- eller nedstigende linje eller i dennes sidelinje så nær som søskende eller deres børn.

§ 59. Reglerne i §§ 13-17 i lov om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugs-mæssige formål m.m. (jordfordelingsloven) finder tilsvarende anvendelse, når der er pålagt forkøbsret efter § 57, idet miljøministeren træder i stedet for fødevareministeren, og Taksationskommissionen, jf. § 46, træder i stedet for vejtaxationsmyndighederne.

Stk. 2. Fristen for at gøre forkøbsretten gældende fastsættes dog til 8 uger i sager i medfør af denne lov.

Ekspropriation

§ 60. Miljø- og fødevareministeren kan ekspropriere ejendom i landzone eller sommerhusområder, når det er af væsentlig betydning at råde over ejendommen for at gennemføre foranstaltninger på grundlag af en planlægning til fremme af lovens formål, herunder til genopretning af vådområder og ådale, som skal medvirke til at forbedre vandmiljøet.

Stk. 2. Ekspropriation efter stk. 1 kan dog ikke anvendes til at fremme statslig skovtilplantning.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan ekspropriere ejendom, når det er af væsentlig betydning at råde over ejendommen for at realisere Natura 2000-planen.

Stk. 4. Ved gennemførelse af ekspropriation finder reglerne i § 39, stk. 1, 2 og 4, § 43, § 44, stk. 1, 3 og 4, § 45, § 47 og § 49, stk. 2, tilsvarende anvendelse med de fornødne modifikationer, idet miljø- og fødevarerministeren ved ekspropriation efter stk. 1 træder i stedet for fredningsnævnet. Ved ekspropriation efter stk. 3 træder kommunalbestyrelsen i stedet for fredningsnævnet.³⁾

Genopretning af vådområder og ådale med henblik på at forbedre vandmiljøet

§ 60 a. Miljø- og fødevarerministeren kan med henblik på genopretning af vådområder og ådale, som skal medvirke til at forbedre vandmiljøet, bemyndige kommunalbestyrelsen til at udøve de beføjelser, som er tillagt miljø- og fødevarerministeren i henhold til § 55, stk. 1, nr. 1, § 55, stk. 2 og 3, § 57, stk. 1, § 59, stk. 1, og § 60, stk. 1 og 4, samt i henhold til § 55, stk. 1, nr. 3, dog kun for så vidt angår ydelse af tilskud.

Stk. 2. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om og retningslinjer for, hvorledes kommunalbestyrelsens beføjelser skal udøves.

Stk. 3. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om adgangen til at påklage afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1, herunder at afgørelserne ikke skal kunne påklages til anden administrativ myndighed, jf. dog § 60, stk. 4.

Information og inddragelse af offentligheden

§ 60 b. I forbindelse med sager af større betydning efter § 55, stk. 1 og 2, § 57, stk. 1, og § 60, stk. 1, informeres og inddrages den berørte offentlighed i beslutningsprocessen.

Stk. 2. Miljø- og fødevarerministeren fastsætter nærmere regler om, hvorledes information og inddragelse af offentligheden efter stk. 1 skal finde sted. Inddragelse af offentligheden kan ske udelukkende digitalt.

Naturforvaltningsudvalget

§ 61. Miljø- og fødevarerministeren nedsætter et udvalg, som er rådgivende for ministeren i sager af større betydning efter § 55, stk. 1 og 2, § 57, stk. 1, og § 60, stk. 1.

Stk. 2. Efter indstilling udpeger miljø- og fødevarerministeren et medlem fra Finansministeriet, Miljø- og Fødevarerministeriet, Kommunernes Landsforening, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Landboforeningerne, Dansk Familielandbrug, Tolvmandsforeningerne, Danmarks Jægerforbund, Dansk Skovforening, Dansk Ornitologisk Forening og Danmarks Sportsfiskerforbund.

Stk. 3. Miljø- og fødevarerministeren udpeger desuden 2 medlemmer med henholdsvis naturvidenskabelig og kulturhistorisk ekspertise, et medlem, der repræsenterer dansk turisme, samt udvalgets formand og yderligere et antal medlemmer fra Miljø- og Fødevarerministeriet.

Stk. 4. Miljø- og fødevarerministeren fastsætter en forretningsorden for udvalget.

Kapitel 9

Naturovervågning, rådgivning m.m.

§ 62. Miljø- og fødevarerministeren overvåger i samarbejde med de berørte offentlige myndigheder og institutioner naturens tilstand.

Stk. 2. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvorledes overvågningen skal udføres.

§ 63. Miljø- og fødevarerministeren forestår rådgivnings-, vejlednings- og informationsvirksomhed om nationale og internationale naturbeskyttelsesspørgsmål over for andre myndigheder og private.

Stk. 2. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte retningslinjer for kommunalbestyrelsernes naturvejledningsarbejde.

§ 64. Miljø- og fødevarerministeren kan nedsætte sagkyndige råd til at rådgive myndighederne i spørgsmål inden for lovens område.

Kapitel 10

Administration

Dispensation m.v.

§ 65. Miljø- og fødevarerministeren kan i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelserne i § 8, stk. 1, § 11, stk. 3, og § 15, stk. 1.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan gøre undtagelse fra bestemmelserne i § 16, stk. 1, § 17, stk. 1, og § 19. Den pågældende skovejer skal underrettes, før der træffes afgørelse om undtagelse fra § 17, stk. 1.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelserne i § 3, stk. 1-3, og § 18, stk. 1. Miljø- og fødevarerministeren kan bestemme, at kommunalbestyrelsen skal indhente en udtalelse fra ministeren, før der træffes afgørelse vedrørende § 18, stk. 1.⁴⁾

Stk. 4. Ved afgørelser efter stk. 1 om erhvervsmæssig tilplantning med bærbuske eller frugtræer inden for den udvidede strandbeskyttelseslinje gør miljø- og fødevarerministeren undtagelse fra § 15, stk. 1, selv om der ikke er tale om særlige tilfælde, medmindre tilplantningen strider mod tungtvejende kystlandska- belige hensyn.

Stk. 5. Miljø- og fødevarerministeren kan gøre undtagelse fra bestemmelserne i §§ 8 og 15, når det er nødvendigt for at realisere en lokalplan om udbygning med vindmøller i overensstemmelse med kommu- neplanlægningen.

Stk. 6. Miljø- og fødevarerministeren kan, hvis der ikke findes et tilfredsstillende alternativ, meddele dis- pensation fra forbuddet i § 29 a. Dispensationen må ikke hindre opretholdelse af den pågældende be- stands bevaringsstatus i dens naturlige udbredelsesområde og skal have til formål at

- 1) beskytte vilde dyr og planter og bevare naturtyperne,
- 2) forhindre alvorlig skade navnlig på afgrøder, besætning, skove, fiskeri, vand og andre former for ejendom,
- 3) sikre hensyn til den offentlige sundhed og sikkerhed eller andre bydende nødvendige hensyn til væ- sentlige samfundsinteresser, herunder af social og økonomisk art, og hensyn til væsentlige gavnlige virkninger på miljøet,
- 4) fremme forskning og undervisning,
- 5) genoprette en bestand, genudsætte eller opdrætte arter, herunder kunstigt at opformere planter, eller
- 6) tillade indsamling eller opbevaring af enheder af arter, der er nævnt i bilag 3 til loven, i et begrænset og specificeret antal og under strengt kontrollerede betingelser.

Stk. 7. Afgørelser efter lovgivningen eller regler fastsat i medfør heraf, som indebærer fravigelse af be- skyttelsen efter § 29 a, træder i stedet for dispensationer efter stk. 6, hvis afgørelsen er truffet under betin- gelser, som svarer til stk. 6, og som er fastsat i lovgivningen.

§ 65 a. Miljø- og fødevarerministeren kan gøre undtagelse fra bestemmelserne i §§ 8 og 15, når det er nødvendigt for at realisere en tilladelse til gennemførelse af projekter, der er tilladt efter § 5 i lov om plan- lægning.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan gøre undtagelse fra bestemmelserne i §§ 16-19, når det er nødvendigt for at realisere en tilladelse til gennemførelse af projekter, der er tilladt efter § 5 i lov om planlægning.

Stk. 3. Meddelte dispensationer efter stk. 1 og 2 bortfalder, 5 år efter at miljø- og fødevarerministerens tilladelse efter § 5 i lov om planlægning er meddelt, hvis projektet ikke er påbegyndt på dette tidspunkt.

§ 66. Betingelser, der knyttes til en tilladelse, er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet. Myndigheden lader på ansøgerens bekostning betingelser af varig interesse tinglyse på den pågældende ejendom.

Stk. 2. En tilladelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år.

§ 66 a. Kommunalbestyrelsen kan lade en aftale efter § 19 c eller en afgørelse efter § 19 d, § 19 e eller § 19 f tinglyse.

Andre administrative bestemmelser

§ 67. Miljø- og fødevareministeren kan beslutte at overtage kommunalbestyrelsens beføjelser efter loven i sager, der berører andre myndigheders lovbestemte opgaver eller har større betydning.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens administration af § 21, stk. 3, § 27, stk. 1, og § 65, stk. 2 og 3.

§ 68. Miljø- og fødevareministeren kan pålægge kommunalbestyrelser at tilvejebringe oplysninger, herunder kortmateriale, til brug for vurdering af forhold, der er omfattet af loven. Oplysningerne kan forlanges afgivet i en bestemt form.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan udarbejde landsdækkende oversigter over fredningsinteresserne.

§ 69. Miljø- og fødevareministeren kan bestemme, at reglerne i §§ 8 og 15-18 ikke skal gælde for nærmere angivne områder, jf. stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan ændre grænserne for beskyttelsen efter § 18, såfremt det beskyttede areal ikke derved forøges.

Stk. 2. En afgørelse efter stk. 1 vedrørende § 8 om klitfredningslinjen kan kun træffes, når det ikke vil indebære øget risiko for sandflugt eller på anden måde stride mod de hensyn, som klitfredningen skal varetage.

Stk. 3. I en afgørelse efter stk. 1 og 2 kan det bestemmes, at en ophævelse eller ændring af en beskyttelseslinje kun gælder for en nærmere beskrevet lokalplan. Det skal fremgå af afgørelsen, om beskyttelseslinjen igen træder i kraft, hvis lokalplanen ændres eller ophæves.

Stk. 4. Ændringer af strandbeskyttelseslinjen og klitfredningslinjen registreres i matriklen, og der sker notering i tingbogen på grundlag af oplysninger fra matrikelmyndigheden.

Stk. 5. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens offentliggørelse af ministerens afgørelser i henhold til stk. 1. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt.

§ 69 a. Miljø- og fødevareministeren kan revidere de grænser for klitfredning, der er nævnt i § 8, stk. 2 og 3, når der er sket en væsentlig tilbagerykning eller tilvækst af kysten, eller hvis det er nødvendigt af hensyn til risikoen for sandflugt.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan revidere strandbeskyttelseslinjen, jf. § 15, når der er sket en væsentlig tilbagerykning eller tilvækst af kysten.

Stk. 3. Ved revision af klitfrednings- og strandbeskyttelseslinjen sker fastlæggelsen af linjernes forløb efter de samme kriterier, som er lagt til grund for fastlæggelsen af de gældende linjer. Klitfredningslinjen fastlægges således 300 m fra strandbreddens inderste grænse og strandbeskyttelseslinjen 300 m fra begyndelsen af den sammenhængende landvegetation. I områder, der er udlagt som sommerhusområder, er beskyttelseslinjerne 100 m. Beskyttelseslinjerne fastlægges i en kortere afstand fra kysten i områder, der er berørt af bebyggelse og lignende. Klitfredningslinjen kan dog ikke fastlægges nærmere kysten end 100 m, hvis der er klitdannelser i området. På strækninger med risiko for sandflugt finder bestemmelsen i § 9 anvendelse.

Stk. 4. Arealer i byzone, der ikke hidtil har været omfattet af klitfrednings- og strandbeskyttelseslinjen, kan ikke ved en revision omfattes af bestemmelsen.

Stk. 5. Miljø- og fødevareministeren foranlediger, at klitfredningslinjen afmærkes med pæle eller lignende, når den er beliggende i byzone eller sommerhusområde. Grænserne for klitfredning af de arealer, der er fredet efter den tidligere lov om sandflugtens bekæmpelse, kan endvidere afmærkes.

Stk. 6. Miljø- og fødevareministeren kan rette mindre fejl, der er sket ved fastlæggelsen af klitfredningslinjen og strandbeskyttelseslinjen.

Stk. 7. Ændringer af strandbeskyttelseslinjen og klitfredningslinjen registreres i matriklen, og der sker notering i tingbogen på grundlag af oplysninger fra matrikelmyndigheden.

§ 70. Miljø- og fødevareministeren kan bemyndige en under ministeriet oprettet statslig myndighed eller efter forhandling med vedkommende minister andre statslige myndigheder til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om adgangen til at påklage afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1, herunder at afgørelserne ikke skal kunne påklages.

Stk. 3. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om udøvelsen af de beføjelser, som en anden statslig myndighed efter forhandling med vedkommende minister bliver bemyndiget til at udøve efter stk. 1.

§ 70 a. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om muligheden for at anvende digital kommunikation inden for lovens område og om de nærmere vilkår herfor.

§ 70 b. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at bestemte typer af sager efter loven skal behandles og afgøres samtidig med afgørelser efter anden relevant lovgivning.

Internationale forpligtelser

§ 71. Regeringen kan indgå overenskomster med fremmede stater om fælles foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål eller til varetægelse af naturbeskyttelsesinteresser uden for landets grænser.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler til opfyldelse af internationale overenskomster, der indgås i henhold til stk. 1.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler, der er nødvendige for anvendelsen her i landet af De Europæiske Fællesskabers forordninger vedrørende forhold, der er omfattet af denne lov.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren fastsætter med henblik på gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår

- 1) tilladelser kan meddeles efter § 8, stk. 5, nr. 7, § 15, stk. 4, nr. 7, § 31, stk. 1, og § 32,
- 2) klitfredning kan ophæves efter § 9, stk. 3,
- 3) påbud og forbud kan meddeles efter § 11, stk. 1 og 2, § 26, stk. 3, og § 26 a, stk. 3,
- 4) dispensationer kan meddeles fra § 3, stk. 1-3, § 8, stk. 1, § 11, stk. 3, § 15, stk. 1, og §§ 16-19, jf. § 65,⁵⁾
- 5) dispensationer kan meddeles fra regler udstedt efter § 8, stk. 7, § 51, stk. 1, eller fra regler, som fortsat er i kraft i medfør af § 101, stk. 1,
- 6) godkendelse kan meddeles efter regler udstedt efter § 20, stk. 2, og
- 7) bygge- eller beskyttelseslinjer kan ophæves helt eller delvis efter § 8 og §§ 15-18, jf. § 69, stk. 1.

Stk. 5. Gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger sker endvidere i regler, som miljøministeren fastsætter i medfør af § 8, stk. 6 og 7, § 27, stk. 1-4, § 29, stk. 1 og 2, § 30, stk. 1-3, og § 31, stk. 2 og 3.

Stk. 6. Miljø- og fødevareministeren træffer passende foranstaltninger for at beskytte, opretholde eller genskabe tilstrækkelig forskelligartede og vidtstrakte levesteder for vilde fuglearter.

§ 71 a. Miljø- og fødevareministeren kan til opfyldelse af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet) ændre lovens bilag 3-5.

§ 71 b. Forsvarsministeren fastsætter regler eller træffer bestemmelser om forsvarets aktiviteter med henblik på at gennemføre Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturområdet.

Gebyrer

§ 72. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration af loven.

Kapitel 11

Tilsyn

§ 73. Kommunalbestyrelsen påser overholdelsen af denne lov og af de regler, der er udstedt efter loven, samt af fredningsbestemmelser.

Stk. 2. Miljø- og fødevarerministeren påser overholdelsen af reglerne i § 8 og § 9 om klitfredning, § 15 om strandbeskyttelseslinjen og reglerne i kap. 5 om beskyttelse af plante- og dyrearter m.v.

Stk. 3. Miljø- og fødevarerministeren kan bestemme, at tilsynet udøves af en anden myndighed.

Stk. 4. Tilsynsmyndigheden påser, at påbud og forbud efter denne lov efterkommes, og at vilkår, der er fastsat i tilladelser, overholdes.

Stk. 5. Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen skal foretage indberetning til miljø- og fødevarerministeren, når den får kendskab til et ulovligt forhold, som ikke omfattes af kommunalbestyrelsens tilsyn efter stk. 1. Tilsvarende skal miljø- og fødevarerministeren foretage indberetning til kommunalbestyrelsen, når ministeren får kendskab til et ulovligt forhold, som ikke omfattes af ministerens tilsyn efter stk. 2.

Stk. 7. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler for udøvelsen af tilsynsvirksomheden.

§ 74. Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom at berigtige et ulovligt forhold, medmindre andet følger af kapitel 11 a.

Stk. 2. Tilsynsmyndigheden, jf. § 73, kan for ejerens regning lade et påbud om at berigtige et ulovligt forhold tinglyse på ejendommen. Når forholdet er berigtiget, skal myndigheden lade påbudet aflyse fra tingbogen.

Stk. 3. Når et ved dom meddelt påbud om at berigtige et ulovligt forhold ikke efterkommes rettidigt og inddrivelse af tvangsbøder ikke kan antages at føre til, at påbudet efterkommes, kan tilsynsmyndigheden foretage det nødvendige til forholdets berigtigelse på den forpligtedes regning.

Stk. 4. Såfremt et ulovligt forhold frembyder fare for opretholdelsen af tilstanden af et område eller for dyr og planter, der er beskyttet i medfør af loven, og et påbud om at berigtige forholdet ikke efterkommes rettidigt, kan tilsynsmyndigheden umiddelbart lade det nødvendige arbejde udføre på den forpligtedes regning. Politiet yder nødvendig bistand hertil.

Stk. 5. Såfremt et påbud om at berigtige et ulovligt forhold omfattet af § 21, stk. 1, eller af regler udstedt efter § 21, stk. 2, nr. 2 og 5, ikke efterkommes rettidigt, kan tilsynsmyndigheden umiddelbart lade det nødvendige arbejde udføre på den forpligtedes regning.

§ 75. (Ophævet)

§ 76. Myndighederne efter loven eller personer, der af disse myndigheder er bemyndiget hertil, har uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme for at udøve de beføjelser, der er tillagt dem i medfør af denne lov, herunder for at foretage undersøgelser af betydning for lovens formål. Tilsvarende gælder lokaliteter, der helt eller delvis benyttes erhvervsmæssigt. Legitimation skal forevises efter anmodning.

Stk. 2. Politiet yder nødvendig bistand til at udnytte adgangsretten efter stk. 1.

Stk. 3. Ved eftersyn af erhvervsvirksomheder skal indehaveren og beskæftigede personer efter anmodning yde myndighederne fornøden vejledning og hjælp.

Kapitel 11 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

§ 77. En miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås i overensstemmelse med §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 77 a. Ved den ansvarlige for driften forstås den, der driver eller kontrollerer den erhvervsmæssige aktivitet.

Stk. 2. Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås den ansvarlige for driften, hvis skaden eller den overhængende fare for en skade skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den pågældende.

§ 77 b. Den ansvarlige for driften skal i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade straks underrette tilsynsmyndigheden, jf. § 73, stk. 1 og 2, om alle relevante aspekter ved situationen.

Stk. 2. Den ansvarlige for driften skal straks iværksætte de nødvendige forebyggende foranstaltninger, der kan afværge en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige for driften skal, hvis en miljøskade er indtrådt, straks iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden påser, at pligten efter stk. 1 og 2 opfyldes, selv om der endnu ikke er truffet afgørelse efter § 77 e.

§ 77 c. Tilsynsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige for driften at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige for driften kan herunder påbydes for egen regning at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lign. med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en stedfunden påvirkning af naturen eller miljøet.

§ 77 d. Påbud efter § 77 c kan meddeles, uanset om den ansvarlige for driften har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en påvirkning af naturen eller miljøet. I påbuddet skal der fastsættes en pligt til retablering af ejendommen.

Stk. 2. Hvis den ansvarlige for driften ikke har rådighed over ejendommen, kan tilsynsmyndigheden meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige for driften. Påbuddet er bindende over for den, der til enhver tid har rådighed over ejendommen.

§ 77 e. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal forelægge et udkast til afgørelse efter stk. 1 med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra miljø- og fødevareministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Miljø- og fødevareministeren kan desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.

§ 77 f. Hvis der foreligger en miljøskade, som påvirker eller kan påvirke et andet EU-land, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom, uanset at der ikke efter § 77 e kan træffes afgørelse om, hvem der er ansvarlig for miljøskaden.

§ 77 g. I sager, hvor kommunalbestyrelsen er tilsynsmyndighed, sender tilsynsmyndigheden afgørelsen om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, og det materiale, der er indgået i vurderingen af sagen, til miljø- og fødevareministeren. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige herfor.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen offentliggør afgørelsen. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om offentliggørelsen.

Stk. 4. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, kan først påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3. Klagefristen løber i samme tidsrum som klagefristen for afgørelsen efter miljøskadeloven, og klagen skal indgives i overensstemmelse med miljøskadelovens § 52.

§ 77 h. På anmodning fra en klageberettiget efter § 86, stk. 1, nr. 4-6, og stk. 2, skal tilsynsmyndigheden træffe afgørelse efter § 77 e eller § 77 f.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

Kapitel 12

Klage og søgsmål

Klage

§ 78. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter loven eller de regler, der udstedes efter loven, kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet efter bestemmelserne i dette kapitel. Afgørelser efter § 73, stk. 5, kan dog ikke påklages. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 65 a, stk. 2, kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet efter kapitel 12, for så vidt angår retlige spørgsmål.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan bestemme, at afgørelser, der træffes af kommunalbestyrelsen efter regler udstedt efter § 20, stk. 2, ikke skal kunne påklages.

Stk. 3. Fredningsnævnets afgørelser efter § 50, stk. 1, kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet efter bestemmelserne i dette kapitel. For klage over fredningsnævnets øvrige afgørelser gælder § 43.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministerens afgørelser efter § 9, § 11, stk. 1 og 2, § 27, stk. 1 og 2, § 53, stk. 1, 2 og 4, og § 65, stk. 1, kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet efter bestemmelserne i dette kapitel. Miljø- og fødevareministerens afgørelser efter § 65 a, stk. 1, kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet efter kapitel 12, for så vidt angår retlige spørgsmål.

Stk. 5. Afgørelser efter kapitel 11 a kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 1, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet

Stk. 6. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte bestemmelser om klage over afgørelser truffet af ministeren efter regler udstedt i medfør af loven. Miljø- og fødevareministeren kan bestemme, at sådanne afgørelser kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet, eller at sådanne afgørelser ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 7. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte bestemmelser om klage over afgørelser truffet af en myndighed, som efter miljø- og fødevareministerens bestemmelse efter § 73, stk. 3, fører tilsyn med overholdelsen af loven. Miljø- og fødevareministeren kan bestemme, at sådanne afgørelser kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet, eller at sådanne afgørelser ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

§ §§ 79-85. (Ophævet)

§ 86. Klageberettiget er

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- 3) offentlige myndigheder,
- 4) en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- 5) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- 6) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- 7) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Stk. 2. Afgørelser efter kapitel 11 a kan påklages af

- 1) enhver, som har en individuel, væsentlig interesse i sagen, og
- 2) de personer, organisationer m.v., der er nævnt i stk. 1, nr. 1 og 2 og 5-7.

Stk. 3. Ved klage efter stk. 1, nr. 6 og 7, jf. stk. 2, nr. 2, kan Natur- og Miljøklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved indsendelse af vedtægter eller på anden måde.

§ 87. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Stk. 2. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 18 b, stk. 2-4, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage anses for indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

Stk. 3. Når myndigheden videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet, sender den samtidig en kopi af sin udtalelse til de i klagesagen involverede med en frist for at afgive bemærkninger til Natur- og Miljøklagenævnet på 3 uger fra modtagelsen.

Stk. 4. Myndigheden skal straks underrette Natur- og Miljøklagenævnet, hvis den, efter at klagen er videresendt til nævnet, inddrages i forhandlinger med adressaten for afgørelsen og klageren om tilpasninger af det ansøgte projekt, der er af betydning for klagen. Natur- og Miljøklagenævnet kan sætte behandlingen af sagen i bero, indtil forhandlingerne er afsluttet. Myndigheden underretter nævnet om resultatet af forhandlingerne, når de er afsluttet.

Stk. 5. Myndighedens videresendelse af klage til og efterfølgende kommunikation om klagesagen med Natur- og Miljøklagenævnet skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening. Det samme gælder sager, hvor klage ikke er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening, men hvor Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse om, at klagen ikke afvises.

Stk. 6. Indgives en klage ikke ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden snarest videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. I sådanne tilfælde finder stk. 2, 4. og 5. pkt., og stk. 3 ikke anvendelse.

Stk. 7. Tilladelser må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet. Dette gælder dog ikke klage over afgørelser efter § 27, stk. 1 og 2.

Stk. 8. Klage over afgørelser efter kapitel 11 a har opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet beslutter andet.

Stk. 9. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om underretning af de klageberettigede.

Stk. 10. I regler fastsat efter stk. 9 kan ministeren fastsætte, at offentliggørelse af afgørelser kan ske udelukkende digitalt.

Søgsmål

§ 88. Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der udstedes efter loven, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Stk. 2. Spørgsmål, der kan prøves af Taksationskommissionen, jf. § 45, kan ikke indbringes for domstolene, før kommissionens afgørelse foreligger.

Kapitel 13

Straf m.v.

Straf og konfiskation

§ 89. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder § 3, stk. 1, 2 og 3, § 8, stk. 1, § 15, stk. 1, § 16, stk. 1, § 17, stk. 1, § 18, stk. 1, § 19, § 21, stk. 1, § 28, § 29 a, § 31, stk. 1, § 32, § 37, stk. 2, § 41, stk. 1 og 2, eller § 74, stk. 1,⁶⁾
- 2) handler i strid med en afgørelse truffet efter § 19 d, § 19 e eller § 19 f,
- 3) undlader at give meddelelse som nævnt i § 19 b, stk. 1 og 4, og § 26 a, stk. 1 og 4,
- 4) færdes og opholder sig på anden måde i naturen end tilladt efter reglerne i kapitel 4,
- 5) i strid med reglerne i kapitel 4 forhindrer eller vanskeliggør offentlighedens adgang til naturen,
- 6) undlader at efterkomme forbud eller påbud udstedt efter § 11, stk. 1, § 23, stk. 8, § 24, stk. 5, § 26, stk. 3, § 27, stk. 1 og 2, § 34, stk. 1, § 53, stk. 2, § 73, stk. 5, § 77 c eller § 77 d,
- 7) i strid med § 76, stk. 1, modvirker adgangen til en ejendom eller undlader at efterkomme en anmodning efter § 76, stk. 3,
- 8) undlader at give underretning eller træffe foranstaltninger som nævnt i § 77 b,
- 9) undlader at efterkomme forbud eller påbud, der er udstedt efter regler fastsat i medfør af loven,
- 10) handler i strid med en fredningsbestemmelse, en fredningskendelse eller en overenskomst om fredning indgået for fredningsnævn eller tilsidesætter forskrifter, der er udstedt i medfør heraf,
- 11) tilsidesætter vilkår, der er fastsat i en tilladelse eller godkendelse efter loven eller efter regler udstedt efter loven.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i indtil 1 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er

- 1) voldt skade på de interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. § 1 og § 2, eller fremkaldt fare derfor eller
- 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Stk. 3. I regler, der udstedes efter loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne eller for overtrædelse af bestemmelser i forordninger omfattet af § 71, stk. 3. Det kan endvidere fastsættes, at straffen kan stige til fængsel i indtil 1 år under de omstændigheder, der er nævnt i stk. 2.

Stk. 4. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 5. Ved udmåling af bødestraf skal der lægges vægt på, om der ved overtrædelsen er voldt skade på de interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. § 1 og § 2, eller fremkaldt fare derfor. Det er en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv.

Stk. 6. Sker der ikke konfiskation af udbytte, som er opnået ved overtrædelsen, skal der ved udmåling af bøde, herunder tillægsbøde, tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel, jf. stk. 2, nr. 2.

Stk. 7. Er overtrædelsen begået med et motordrevet køretøj, og er såvel føreren som køretøjet hjemmehørende i udlandet, kan køretøjet tilbageholdes af politiet, indtil bøder, sagsomkostninger og erstatnings-

beløb er betalt eller der er stillet sikkerhed for betalingen. Er beløbet ikke betalt inden 2 måneder efter sagens endelige afgørelse, kan der søges fyldestgørelse i køretøjet.

Stk. 8. Med hensyn til iværksættelse af tilbageholdelse efter stk. 7 finder reglerne i retsplejeloven om beslaglæggelse af ting, der findes at burde konfiskeres, tilsvarende anvendelse. Tilbageholdelse kan kun ske, hvis det findes påkrævet for at sikre betaling af beløbet. Var føreren uberettiget i besiddelse af køretøjet, kan tilbageholdelse ikke ske.

Stk. 9. Reglerne i stk. 7 og 8 finder ikke anvendelse med hensyn til førere, der er hjemmehørende i Finland, Island, Norge eller Sverige.

Stk. 10. Forældelsesfristen for strafansvaret er 5 år for overtrædelse m.v. som omhandlet i stk. 1 og for overtrædelser af bestemmelser i regler udstedt efter loven.

Stk. 11. Sagerne behandles som politisager. Retsmidlerne i retsplejelovens kapitel 73 kan anvendes i samme omfang som i statsadvokatsager.

§ 90. Miljø- og fødevarerministeren bestemmer, hvorledes der forholdes med dyr og planter, herunder dele og produkter heraf, der er konfiskeret i forbindelse med overtrædelse af loven eller af regler udstedt efter loven.

§ 91. Hvis vilde dyr eller planter eller produkter heraf er indført i strid med regler, der er udstedt efter § 30, skal udgifter til opbevaring m.v. og til transport af varerne tilbage til oprindelses- eller afsenderlandet efter påkrav fra miljø- og fødevarerministeren bæres af den, der har transporteret dem her til landet, eller af den, for hvem varerne er indført, eller som varerne er bestemt for. Det samme gælder, hvis varerne ankommer her til landet, uden at betingelserne for, at der kan meddeles indførselstilladelse efter de regler, der er nævnt i 1. pkt., er opfyldt.

Udpantning m.v.

§ 92. Betales gebyrer efter § 72 og udgifter, som myndighederne har krav på at få dækket efter § 53, stk. 3, § 66, stk. 1, § 74, stk. 2-4, og § 91, ikke rettidigt, kan der opkræves morarenter på 1,3 pct. i månedlig rente for hver påbegyndt måned fra forfaldstidspunktet.

Kapitel 14

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 93. Loven træder i kraft den 1. juli 1992.

Stk. 2. Følgende lovbestemmelser ophæves:

- 1) lov om naturfredning, jf. lovbekendtgørelse nr. 530 af 10. oktober 1984,
- 2) lov om sandflugtens bekæmpelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 168 af 28. april 1982,
- 3) lov nr. 339 af 24. maj 1989 om naturforvaltning,
- 4) lov nr. 595 af 13. november 1940 om stianlæg m.v. i Københavnsegnens grønne områder,
- 5) lov af 30. januar 1861 angående forbud mod at medtage løse hunde i Jægersborg Dyrehave m.v.

Stk. 3. Bestemmelser om godkendelse af beliggenhedsplan, bygningstegninger, materialer og farvevalg m.m. i de af strandfredningskommissionen tinglyste deklARATIONER i henhold til § 25, stk. 1, sidste pkt., i bekendtgørelse nr. 194 af 16. juni 1961 af lov om naturfredning ophæves.

§§ 94-100. (Udelades)

§ 101. Regler, der er udstedt efter de bestemmelser, der er nævnt i § 93, stk. 2, forbliver i kraft, indtil de afløses af regler udstedt efter denne lov. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.

Stk. 2. Miljø- og fødevarerministeren kan dog bestemme, at de efter stk. 1 opretholdte krav til fredningsplanernes tilvejebringelse og indhold kan fraviges i særlige tilfælde.

Stk. 3. De bekendtgørelser om videnskabelige reservater, der er udstedt i henhold til den hidtidige lovgivning, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller ophører. Bekendtgørelserne kan forlænges.

Stk. 4. (Udelades)

§ 102. Afgørelser efter de regler, der er nævnt i § 93, stk. 2, og § 101, bevarer deres gyldighed, indtil der efter loven eller regler udstedt efter loven træffes nye afgørelser. Overtrædelser af afgørelserne straffes efter de hidtil gældende regler.

Stk. 2. Kendelser om begrænsninger i almenhedens færdsel på strandbredden, som er truffet efter § 23, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 194 af 16. juni 1961 af lov om naturfredning, bevarer deres gyldighed, indtil der efter loven eller regler udstedt efter loven træffes nye afgørelser.

§ 103. Den påtaleret, der i tinglyste byggelinje- og fredningsservitutter i henhold til lov nr. 595 af 13. november 1940 om stianlæg m.v. i Københavnsegnens grønne områder tilkommer statslige myndigheder, tilkommer kommunalbestyrelsen. Det samme gælder de beføjelser, som efter deklARATIONER og overenskomster i henhold til lov om naturfredning, jf. lovbekendtgørelse nr. 530 af 10. oktober 1984, tilkommer statslige myndigheder.

Stk. 2. De beføjelser, der tilkommer Naturfredningsrådet i henhold til lovgivningen, fredningskendelser m.v., tilkommer miljø- og fødevarerministeren. Miljø- og fødevarerministeren kan dog bestemme, at beføjelserne eller bestemte typer af beføjelser skal udøves af andre myndigheder eller institutioner, herunder råd nedsat efter § 64, stk. 1.

Stk. 3. De beføjelser, der tilkommer fredningsnævn i tidligere afgørelser om bygge- og beskyttelseslinjer, offentlighedens adgang og friluftsklamer, tilkommer kommunalbestyrelsen. Beføjelser vedrørende strandbeskyttelseslinjen tilkommer dog miljø- og fødevarerministeren. De beføjelser, som tilkommer Overfredningsnævnet, tilkommer Natur- og Miljøklagenævnet.

§ 104. De hidtidige fredningsnævn og Overfredningsnævnet opretholdes i indtil et år efter denne lovs ikrafttræden til at færdigbehandle verserende sager efter de hidtil gældende regler. Er en sådan sag da ikke afgjort af nævnet, overgår sagen til den myndighed, der skulle træffe afgørelse i sagen, såfremt den var påbegyndt efter denne lovs ikrafttræden. Sagen behandles og afgøres herefter i overensstemmelse med reglerne i denne lov og regler, der udstedes efter loven.

Stk. 2. Skønner et af de hidtidige fredningsnævn eller Overfredningsnævnet, at en verserende sag ikke kan afgøres af nævnet inden et år efter lovens ikrafttræden, kan nævnet straks henskyde sagen til den i stk. 1, 2. pkt., nævnte myndighed. Stk. 1, 3. pkt., finder herefter anvendelse.

Stk. 3. Fredningsnævnets afgørelse i en sag, der er omfattet af stk. 1, 1. pkt., kan påklages efter bestemmelserne i denne lov.

Stk. 4. Overfredningsnævnets afgørelse af erstatningsspørgsmål i en sag, der er omfattet af stk. 1, 1. pkt., kan påklages til Taksationskommissionen efter bestemmelserne i denne lov.

Stk. 5. Miljø- og fødevarerministeren kan i øvrigt fastsætte nærmere overgangsregler for behandlingen af verserende sager.

§ 105. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Lov nr. 269 af 6. maj 1993 om jagt og vildtforvaltning, som ændrer § 30, stk. 1 og 2, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 58. Loven træder i kraft den 1. april 1994.

Stk. 2-4. (Udelades)

Lov nr. 439 af 1. juni 1994 om ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse (Beskyttelse af kystområderne), der ændrer §§ 8, 15, 25, 65 og 69 og indsætter nye §§ 15 a-d, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 1994, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. ⁷⁾ Miljøministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelsen af § 2, nr. 1, 2 og 4, og kan bestemme, at ikrafttrædelsen skal ske på forskellige tidspunkter i de enkelte amter.

Stk. 3. I bestemmelser fastsat i medfør af stk. 2 bestemmer miljøministeren, at områder, der på ikrafttrædelsestidspunktet er omfattet af en lokalplan, kan udnyttes i overensstemmelse med lokalplanens bestemmelser uanset bestemmelserne i § 2, nr. 1 og 2. Dette skal dog ikke gælde for områder med klitdannelser inden for 100 m fra de strandbredder, der er nævnt i naturbeskyttelseslovens § 8, stk. 2, nr. 1, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 1.

Stk. 4. Efter ikrafttrædelsen af § 2, nr. 1 og 2, kan der ikke ske gentilplantning på arealer, hvor der efter den 1. august 1994 er foretaget tilplantning, som ikke er et led i den hidtidige drift.

Stk. 5. Bekendtgørelse nr. 547 af 22. juni 1992 om bygge- og beskyttelseslinjer samt bekendtgørelse nr. 552 af 22. juni 1992 om klitfredning forbliver i kraft, indtil de afløses af bestemmelser udstedt i medfør af denne lov.

Lov nr. 19 af 13. januar 1997 om ændring af lov om naturbeskyttelse og lov om råstoffer (Ændring af klageregler), som ændrer § 78 og § 81 og ophæver § 83, stk. 2, og § 85, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 1997.

Stk. 2. Afgørelser, der er påklaget inden lovens ikrafttræden, færdigbehandles efter de hidtil gældende klageregler.

Lov nr. 478 af 1. juli 1998 om ændring af lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om vandløb og lov om planlægning (Justering af harmonikravene og genopretning af vådområder i overensstemmelse med aftalen om Vandmiljøplan II), som ændrer § 2 og § 60, stk. 1, og indsætter nyt § 60 a, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 5

Loven træder i kraft den 15. juli 1998.

Lov nr. 282 af 12. maj 1999 om ændring af lov om naturbeskyttelse og af lov om ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse (Ændring af reglerne om ikrafttrædelse m.v. af den udvidede klitfrednings- og strandbeskyttelseslinje samt om fastlæggelsen heraf i byzone), der ændrer §§ 8, 10, 15, 15 a, 15 b, 15 d, 65, 67 og 69, og som ændrer § 3, stk. 2, i lov nr. 439 af 1. juni 1994, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.⁸⁾

Stk. 2. § 1, nr. 1, 8 og 9, træder dog først i kraft i de enkelte amter ved miljøministerens bestemmelse om ikrafttrædelse af de udvidede beskyttelseslinjer i de enkelte amter.

Lov nr. 447 af 31. maj 2000 om ændring af visse miljølove (Implementering af Århuskonventionen m.v.), som indsætter ny § 60 b og ændrer § 86, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 14

Stk. 1. Loven træder i kraft den 15. september 2000, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. Lovens regler om adgang til at påklage afgørelser gælder for sager, der er afgjort i første instans efter lovens ikrafttræden. (2. pkt. Udelades)

Stk. 3-4. (Udelades)

Museumslov, lov nr. 473 af 7. juni 2001, som ændrer §§ 14, 65, 78 og 89 og indsætter ny § 14 a, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 41. Loven træder i kraft den 1. januar 2002. Samtidig ophæves lov om museer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 739 af 17. juli 2000. Lovens § 27, stk. 4-7, har virkning fra den 1. januar 2003. Indtil den 1. januar 2003 opretholdes de hidtidige finansieringsprincipper for den arkæologiske undersøgelsesvirksomhed, jf. § 26, stk. 3, i lov om museer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 739 af 17. juli 2000.

Lov nr. 145 af 25. marts 2002 om ændring af forskellige love som følge af sammenlægningen af de bornholmske kommuner, som ændrer §§ 35, 46, 49 og 77, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 78

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2003. (2. led udelades)

Stk. 2. (Udelades)

Lov nr. 454 af 9. juni 2004 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om planlægning, lov om vandløb og museumsloven (Internationale naturbeskyttelsesområder, offentlighedens adgang til naturen, fredning, beskyttelseslinjer, fortidsminder m.v.), der ændrer §§ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 14, 14 a, 15, 15 a-d, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 45, 50, 52, 53, 60, 60 a, 64, 65, 66, 66 a, 69, 72, 74, 75, 78, 82, 87 og 89, og indsætter nyt kapitel 2 a (§§ 19 a-h), samt indsætter nye §§ 26 a, 37 a, 38 a, 43 a, 69 a og 70 a, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. oktober 2004.

Stk. 2. § 1, nr. 47, træder dog først i kraft den 1. august 2006.

Stk. 3. Bekendtgørelser om ikrafttræden af strandbeskyttelses- og klitfredningslinjen og af forskellige bestemmelser i naturbeskyttelsesloven, der er udstedt efter de regler, der er nævnt i § 1, nr. 7 (naturbeskyttelseslovens §§ 15 a-15 d), forbliver i kraft.

Stk. 4. Fredningssager, der verserer for fredningsnævn eller Naturklagenævnet ved lovens ikrafttræden, omfattes af bestemmelserne i § 1, nr. 22 og 33 (naturbeskyttelseslovens § 37 a og § 43 a), således, at fristen regnes fra lovens ikrafttræden.

Stk. 5. (Udelades)

Lov nr. 431 af 6. juni 2005 om ændring af forskellige love (Forenkling, harmonisering og objektivisering af reglerne for inddrivelse af gæld til det offentlige m.v. samt mulighed for anvendelse af digitale lønsedler), som ændrer § 92, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 85

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. november 2005, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. (Udelades)

Lov nr. 535 af 24. juni 2005 om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugsmæssige formål (jordfordelingsloven) som ændrer § 59, indeholder følgende ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelse:

§ 28. Loven træder i kraft den 1. juli 2005, jf. dog stk. 2.

Stk. 2-3. (Udelades)

Lov nr. 567 af 24. juni 2005 om ændring af lov om naturbeskyttelse (Udmøntning af kommunalreformen), som ændrer §§ 3, 8, 15, 19 a-h, 20, 21 23, 24, 26, 26a, 29, 33, 34, 35, 46, 49, 52, 55, 58, 60, 60a, 61, 62, 63, 65, 66a, 67, 68, 73, 78, 89 og 103, og ophæver § 77, samt indsætter ny § 55a, indeholder følgende overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser:

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2007.

Stk. 2. Sager, der ved lovens ikrafttræden ikke er færdigbehandlet af amtsrådet, overgår til den myndighed, der efter § 1 er kompetent til at behandle sagen.

Stk. 3. De vandløb, der ved lovens ikrafttræden er udpeget som beskyttede efter reglerne i naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, forbliver beskyttede.

Stk. 4. Sager efter naturbeskyttelseslovens kapitel 6 om fredning, som ved lovens ikrafttræden ikke er færdigbehandlet af fredningsnævnet, færdigbehandles efter bestemmelserne i § 1.

Stk. 5. Miljøministeren kan fastsætte regler om behandlingen af sager efter naturbeskyttelseslovens kapitel 6 om fredning, som verserer for Naturklagenævnet eller Taksationskommissionen ved lovens ikrafttræden.

Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om den fremtidige varetagelse af de beføjelser og pligter, der i afgørelser om fredning, fredningskendelser, -overenskomster, -deklarationer og lign. er henlagt til amtsrådet.

Stk. 7. Miljøministeren kan i øvrigt fastsætte nærmere overgangsregler.

Lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform), som ændrer § 88, stk. 3, indeholder følgende overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 105

Stk. Loven træder i kraft den 1. januar 2007, jf. dog stk. 2-22 og § 106.

Stk. 2-22. (Udelades)

Lov nr. 571 af 9. juni 2006 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love (Ændring af klagenævn og klagebestemmelser i en række love på miljøområdet), som ændrer § 80, indeholder følgende overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 12

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2007, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. (Udelades)

Stk. 3. Sager, der pr. 1. januar 2007 er indbragt for Miljøklagenævnet, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler.

Lov nr. 1571 af 20. december 2006 om ændring af lov om miljøbeskyttelse, lov om beskyttelse af havmiljøet og forskellige andre love (Ophævelse af adgang til at overføre myndighedskompetence til kommunale fællesskaber og ændring af delegationsbestemmelser m.v. i en række love på natur- og miljøområdet), som ændrer § 65 og § 70, indeholder følgende overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser:

§ 23

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2007, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. (Udelades)

Lov nr. 523 af 6. juni 2007 om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.), som indsætter § 55 a, har følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 47

Loven træder i kraft den 1. januar 2008.

Lov nr. 533 af 6. juni 2007 om nationalparker, som ændrer § 86, har følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 37. Loven træder i kraft den 1. juli 2007.

Lov nr. 507 af 17. juni 2008 om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love (Implementering af miljøansvarsdirektivet), som ændrer §§ 74, 78, 86, 87 og 89 og indsætter nyt kapitel 11 a (§§ 77-77 h), indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 15

Stk. Loven træder i kraft den 1. juli 2008, jf. dog stk. 3.

Stk. 2-4. (Udelades)

Lov nr. 508 af 17. juni 2008 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om jagt og vildtforvaltning og forskellige andre love (Gennemførelse af direktiver om naturbeskyttelse), som ændrer §§ 30, 31, 50, 71

og 73 og ophæver §§ 55 a samt indsætter nye §§ 55 a, 56 a og bilag 3-5, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 16

Loven træder i kraft den 1. juli 2008.

Lov nr. 1336 af 19. december 2008 om ændring af kildeskatteloven, opkrævningsloven, udpantningsloven og forskellige andre love (Konsekvensændringer som følge af lov om inddrivelse af gæld til det offentlige), som ophæver § 92, stk. 1, 3 og 4, og ændrer § 92, stk. 2, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 167

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2009, jf. dog stk. 2. § 11 finder alene anvendelse på afgørelser om lønindeholdelse, der træffes efter lovens ikrafttræden.

Stk. 2. (Udelades)

Lov nr. 514 af 12. juni 2009 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om jagt og vildtforvaltning og forskellige andre love (Beskyttelse af visse dyrearter m.v.), som ophæver fodnote 1 og 2 til lovens titel og § 50, stk. 3-5, indsætter fodnote 1 til lovens titel, § 29 a, § 29 b, § 65, stk. 6 og 7, § 71 a og § 71 b, og ændrer § 31, stk. 2, § 50, stk. 6, § 71, stk. 4 og 5, § 89, stk. 1, nr. 1, og bilag 3 og 4, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 13

Loven træder i kraft den 1. oktober 2009.

Lov nr. 1383 af 21. december 2009 om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love (Implementering af servicedirektoratet og anderkendendelsesdirekte på Miljøministeriets område), som indsætter § 30 a, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 7

Loven træder i kraft den 28. december 2009.

Lov nr. 1519 af 27. december 2009 om ændring af lov om vandforsyning m.v., lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse og lov om vandløb (Hjemmel til at fastsætte regler om drift af vandforsyningsanlæg og om sagsbehandling af bestemte typer af sager samt forlængelse af visse vandindvindings-tilladelser og -rettigheder), som indsætter § 70 b, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2010.

Stk. 2. (Udelades)

Lov nr. 484 af 11. maj 2010 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Natur- og Miljøklagenævnet m.v.), som ændret ved §

2 i lov nr. 1608 af 22. december 2010⁹⁾, som ændrer § 19 b, stk. 4, § 26 a, stk. 2, § 33, stk. 4, to steder i § 41, stk. 2, § 42, fire steder i § 43, § 43 a, stk. 1, otte steder i § 44, fire steder i § 45, § 47, stk. 1, § 48, stk. 1, fire steder i § 49, § 78, stk. 1 og 3, § 86, stk. 3, to steder i § 87, § 103, stk. 3, og ændrer overskrifterne i § 42, § 43, § 44 og § 48, og affatter § 33, stk. 2 og § 103, stk. 1, anderledes, og ophæver og indsætter ny § 78, stk. 4, og indsætter ny § 78, stk. 5, hvorfor stk. 5 og 6 bliver til stk. 6 og 7, og ophæver §§ 79-84, og ændrer § 89, stk. 1, nr. 6 og § 92, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 28

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2011, jf. dog stk. 2.

Stk. 2-4. (Udelades)

Stk. 5. Verserende sager i Naturklagenævnet, der ikke er færdigbehandlet ved lovens ikrafttræden, færdigbehandles efter lov om Natur- og Miljøklagenævnet med den i § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet nævnte sammensætning. I sager, hvor Naturklagenævnet har afholdt besigtigelse i en sag om fredning efter naturbeskyttelseslovens kapitel 6, sammensættes Natur- og Miljøklagenævnet med deltagelse af de nævnsmedlemmer, der deltog i besigtigelsen.

Stk. 6. (Udelades)

Stk. 7. Miljøministeren kan i øvrigt fastsætte overgangsregler.

Lov nr. 553 af 1. juni 2011 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om planlægning, lov om vandløb og forskellige andre love (»Grøn vækst«), som ændrer fodnoten til loven titel, og ændrer §§ 2, 60, stk. 1 og 60 a, stk. 1, og indsætter nyt nummer efter nr. 2 i § 16, stk. 2 og rykker nr. 3-6 til 4-7, og indsætter ny stk. 3 og 4 i § 16, og indsætter ny stk. 7 og 8 i § 36, og ændrer overskriften før § 60 a, som indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 8

Stk. 1. Loven træder i kraft den 15. juli 2011.

Stk. 2. (Udelades)

Lov nr. 591 af 14. juni 2011 om lov om randzoner, ændrer § 24, stk. 4, 2. pkt., indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 11

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden.¹⁰⁾

Lov nr. 1273 af 21. december 2011 om ændring af lov om miljøbeskyttelse, lov om planlægning og forskellige andre love (Digital annoncering, obligatorisk kommunal kommunikation, afskæring af klageadgang), som indsætter ny stk. 3 i § 5 og ny stk. 3 i § 29, og ændrer § 30, stk. 5, 2. pkt., og indsætter ny stk. 4 i § 34, og indsætter nyt 2. pkt. i både § 37, stk. 1, § 40, stk. 2, § 60 b, stk. 2, § 69, stk. 5 og 77 g, stk. 2, og indsætter ny stk. 6 i § 87, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 20

Loven træder i kraft den 1. januar 2012.

Lov nr. 580 af 18. juni 2012 om ændring af lov Natur- og Miljøklagenævnet og forskellige andre love (Reform af klagesystemet på natur- og miljøområdet m.v.), som ophæver § 87, stk. 2, og indsætter ny stk. 2-4, og rykker herefter de gamle stk. 3-6 til 5-8, og ændre i den nye 87, stk. 8, som indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 28

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2012, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 17, nr. 1 og 2, træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 3. Loven finder anvendelse på afgørelser truffet i 1. instans efter lovens ikrafttræden.

Stk. 4. Verserende klagesager over afgørelser påklaget af ministeren efter § 84, stk. 1, nr. 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug færdigbehandles af Natur- og Miljøklagenævnet.

Lov nr. 1289 af 19. december 2012 om ændring af lov om frikommuner og lov om naturbeskyttelse (Etablering af yderligere forsøgsmuligheder for frikommuner), som indsætter nyt nr. 3 i § 17, stk. 2, hvorefter nr. 3 og 4 bliver til pkt. 4 og 5, som indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 3

Stk. Loven træder i kraft den 1. januar 2013.

Stk. 2-3. (Udelades)

Lov nr. 1630 af 26. december 2013 om ændring af lov om vandløb, lov om naturbeskyttelse og om planlægning (Klassifikation af private og offentlige vandløb, ophævelse af krav om dispensation i en række tilfælde til opførelse af bebyggelse inden for skovbyggelinjen og forenkling af VVM-processen m.v.), der indsætter nr. 4-8 i § 17, stk. 2, indsætter § 17, stk. 3, og indsætter en ny nr. 1 i § 18, stk. 2, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2014.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse ved Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klager over afgørelser efter lov om planlægning eller regler udstedt i medfør heraf truffet før lovens ikrafttræden. For sådanne klager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse for skriftlige anmeldelser af projekter omfattet af §§ 11 g-11 i i lov om planlægning og regler udstedt i medfør heraf indgivet før lovens ikrafttræden. For sådanne anmeldelser finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Lov nr. 86 af 28. januar 2014 om ændring af lov om Natur- og Miljøklagenævnet og forskellige andre love (Obligatorisk digital selvbetjening ved indgivelse af klage samt obligatorisk videresendelse af klage over lokalplan til Natur- og Miljøklagenævnet m.v.), der indsætter § 43, stk. 6, ændrer § 87, stk. 2, indsætter § 87, stk. 5 og 6, og ændrer § 87, stk. 10, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 26

Stk. 1. (Udelades)

Stk. 2. Miljøministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af §§ 1-6, § 7, nr. 2 og 3, og §§ 8-25.¹¹⁾

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse for klager over afgørelser, der træffes, før loven træder i kraft. For sådanne klager finder de hidtidige regler anvendelse.

Lov nr. 80 af 28. januar 2014 om ændring af lov om erhvervsfremme og forskellige andre love (Ny regional vækst- og udviklingsstrategi, udvidelse af Danmarks Vækstråds opgaver m.v.), der ændrer § 55 a, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 11

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. februar 2014.

Stk. 2. (Udelades)

Stk. 3. (Udelades)

Stk. 4. (Udelades)

Stk. 5. (Udelades)

Stk. 6. Loven finder ikke anvendelse på ansøgninger indgivet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 55 a før lovens ikrafttræden. For sådanne ansøgninger finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 7. Loven finder ikke anvendelse på ansøgninger, der indgives i henhold til naturbeskyttelseslovens § 55 a før regionsrådets vedtagelse af en regional vækst- og udviklingsstrategi i henhold til § 8 a, stk. 1, i lov om erhvervsfremme og regional udvikling som affattet ved denne lovs § 1, nr. 10. For sådanne ansøgninger finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 8. (Udelades)

Stk. 9. (Udelades)

Stk. 10. (Udelades)

Stk. 11. (Udelades)

Lov nr. 1529 af 27. december 2014 om ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse (Forsøgsordning for kyst- og naturturisme og ophævelse af muligheden for at planlægge for lavenergibebyggelse i lokalplaner m.v.), der indsætter § 65 a, § 78, stk. 1, 3. pkt. og § 78, stk. 4, 2. pkt., indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2015.

Stk. 2. (Udelades)

Lov nr. 179 af 24. februar 2015 om ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse (Opfølgning på dele af Naturplan Danmark om etablering af et Grønt Danmarkskort, forbud mod gødskning og sprøjtning på § 3-beskyttede arealer og indførelse af et vejledende bødeniveau for overtrædelse af naturbeskyttelsesloven m.v.), der ophæver § 3, stk. 4, indsætter § 3 a, indsætter § 60, stk. 5-7, ændrer § 65, stk. 3, ændrer § 71, stk. 4, nr. 4, ændrer § 89, stk. 1, nr. 1, indsætter § 89, stk. 5, og ændrer § 89, stk. 8 og 9, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. marts 2015, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. § 2, nr. 2-6, træder i kraft den 1. september 2017.

Stk. 3. (Udelades)

(Historisk)

Stk. 4. (Udelades)

Naturstyrelsen, den 8. december 2015

OLUF ENGBERG

/ Anne-Marie Vægter Rasmussen

(Historisk)

- ¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), EF-Tidende 1992, nr. L 206, side 7, som senest ændret ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, EU-Tidende 2006, nr. L 363, side 368, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56, og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle, EU-Tidende 2009, nr. L 20, side 7.

(Historisk)

- 2) Den 1. september 2017 indsættes følgende som § 3 a efter overskriften »Andre bestemmelser«:
§ 3 a. Der må ikke foretages gødskning og sprøjtning på arealer, der er omfattet af bestemmelserne i § 3, stk. 2 og 3, jf. dog stk. 2.
Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om undtagelser fra stk. 1.
Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan i helt særlige tilfælde dispensere fra forbuddet i stk. 1.
Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om adgangen til at meddele dispensation efter stk. 3, herunder om vilkår og dokumentation.
- 3) Den 1. september 2017 indsættes følgende som § 60, stk. 5-7:
Stk. 5. Miljø- og fødevareministeren kan ekspropriere råderet over ejendom til gennemførelse af forbuddet i § 3 a, stk. 1, når forbuddet i det konkrete tilfælde må anses for at udgøre et ekspropriativt indgreb.
Stk. 6. Miljø- og fødevareministerens afgørelse om ekspropriation efter stk. 5 kan, for så vidt angår ekspropriationserstatningens størrelse, påklages til Taksationskommissionen nedsat efter § 46.
Stk. 7. Fristen for klage over afgørelse om ekspropriation efter stk. 5 er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag. Klageberettigede er ejere og brugere af den ejendom, som eksproprieres. Klagen indgives skriftligt til miljø- og fødevareministeren, der videresender klagen til Taksationskommissionen ledsaget af den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.
- 4) Den 1. september 2017 foretages følgende ændring af § 65, stk. 3: Efter »§ 3, stk. 1-3,« indsættes: »§ 3 a, stk. 1, for så vidt angår sprøjtning.«
- 5) Den 1. september 2017 foretages følgende ændring af § 71, stk. 4, nr. 4: Efter »§ 3, stk. 1-3,« indsættes: »§ 3 a, stk. 1,«.
- 6) Den 1. september 2017 foretages følgende ændring af § 89, stk. 1, nr. 1: Efter »§ 3, stk. 1, 2 og 3,« indsættes: »§ 3 a, stk. 1,«.
- 7) Som affattet ved lov nr. 282 af 12. maj 1999.
- 8) Loven er bekendtgjort i Lovtidende den 14. maj 1999.
- 9) Lov nr. 1608 af 22. december 2010 trådte i kraft den 1. januar 2011, jf. lovens § 3, stk. 1.
- 10) Loven er sat i kraft den 1. september 2012 ved bekendtgørelse nr. 867 af 29. august 2012.
- 11) Ved bekendtgørelse nr. 57 af 23. januar 2015 om ikrafttræden af lov om ændring af lov om Natur- og Miljøklagenævnet og forskellige andre love, blev det bestemt, at ændringerne trådte i kraft den 28. januar 2015.

Bilag om fortidsminder uden beskyttelseslinje

Fortidsminder, der ikke har beskyttelseslinje i henhold til § 18, uanset om de er beskyttet efter museumsloven:

1. Kors, milepæle, vildtbanesten og lignende.
2. Sten og træer, hvortil der er knyttet folketro, historisk overlevering eller kulturhistorisk tradition.
3. Krigergrave.
4. Mindesmærker.
5. Sten- og jorddiger.
6. Agerspor.
7. Fangstgruber.
8. Sten- og grenkast.

Bilag om anmeldelsespligtige aktiviteter

Overskrift til formateret tekst

Aktiviteter, der er omfattet af § 19 b:

- 1) Tilplantning med juletræer og skov, flerårige energiafgrøder, levende hegn og lignende i fuglebeskyttelsesområder.
- 2) Rydning af samt træartsskifte og plantning i løvskov.
- 3) Ændring i tilstanden af søer, heder, moser og lignende, strandenge, strandsumpe, ferske enge og overdrev, der ikke opfylder størrelseskravet i § 3.
- 4) Ændring i tilstanden af indlandssaltenge, kilder og væld samt vandløb, der ikke er udpeget efter § 3.
- 5) Opdyrkning af vedvarende græsarealer i fuglebeskyttelsesområder.
- 6) Opdyrkning, tilplantning og sandflugtsdæmpning på klitter.
- 7) Rydning af krat af havtorn, gråris og enebær samt skov af skovfyr på klitter.
- 8) Rydning af krat af enebær på overdrev, der ikke er omfattet af § 3.
- 9) Væsentlig ændring inden for kort tid i græsningsintensitet, herunder ophør med græsning eller hø-slet.
- 10) Væsentlig ændring i anvendelsen af husdyrgødning, herunder ændret gødsning fra handelsgødning til husdyrgødning.
- 11) Etablering af anlæg, der er nødvendige for erhvervet, herunder veje.
- 12) Etablering af ikkegodkendelsespligtige virksomheder i områderne, der kan medføre betydelige forstyrrelser (eksempelvis støj).

Bilag 3**Liste over arter på habitatdirektivets bilag IV, som er naturligt hjemmehørende i Danmark og beskyttet efter § 29 a og § 30, stk. 2**

Dansk navn	Latinsk navn
PATTEDYR	
SMÅFLAGERMUS	MICROCHIROTERA
Alle arter, herunder	
Vandflagermus	<i>Myotis daubentoni</i>
Damflagermus	<i>Myotis dasycneme</i>
Skægflagermus	<i>Myotis mystcinus</i>
Brandts Flagermus	<i>Myotis brandtii</i>
Frynseflagermus	<i>Myotis nattereri</i>
Bechsteins Flagermus	<i>Myotis bechsteini</i>
Skimmelflagermus	<i>Vespertilio murinus</i>
Sydflagermus	<i>Estesicus serotinus</i>
Brun Flagermus	<i>Nyctalus noctula</i>
Bredøret Flagermus	<i>Barbastella barbastellus</i>
Langøret Flagermus	<i>Plecotus auritus</i>
Dværgflagermus	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
Troldflagermus	<i>Pipistrellus nathusii</i>
Pipistrellflagermus	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Gnavere	<i>Rodentia</i>
Hasselmus	<i>Muscardinus avellanarius</i>
Birkemus	<i>Sicista betulina</i>
Rovdyr	<i>Carnivora</i>
Odder	<i>Lutra Lutra</i>
Hvaler	<i>Cetacea</i>
Alle arter, herunder Marsvin	<i>Phocoena phocoena</i>
KRYBDYR	
Sumpskildpadder	
Europæisk sumpskildpadde	<i>Emys orbicularis</i>
Firben	
Markfirben	<i>Lacerta agilis</i>
Snoge	
Glatsnog	<i>Coronella austriaca</i>
Æskulapsnog	<i>Elaphe longissima</i>

PADDER	
Salamandre	
Stor vandsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Skivetungede frøer	
Klokkefrø	<i>Bombina bombina</i>
Løgfrøer	
Løgfrø	<i>Pelobates fuscus</i>
Løvfrøer	
Løvfrø	<i>Hyla arborea</i>
Ægte frøer	
Spidssnudet frø	<i>Rana arvalis</i>
Springfrø	<i>Rana dalmatina</i>
Tudser	
Strandtudse	<i>Bufo calamita</i>
Grønbroget tudse	<i>Bufo viridis</i>
FISK	
Laksefisk	
Snæbel	<i>Coregonus oxyrhynchus</i>
INSEKTER	
Biller	
Bred vandkalv	<i>Dytiscus latissimus</i>
Lys skivevandkalv	<i>Graphoderus bilineatus</i>
Torbister	
Eremit	<i>Osmoderma eremita</i>
Sommerfugle	
Sortpletet blåfugl	<i>Maculinea arion</i>
Guldsmede	
Grøn mosaikguldsmed	<i>Aeshna viridis</i>
Stor kærguldsmed	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
Grøn kølleguldsmed	<i>Ophiogomphus cecilia</i>
BLØDDYR	
Muslinger	<i>Unio crassus</i>

(Historisk)

Tykskallet malermusling

Bilag 4

Liste over danske dyre- og plantearter, hvor der er behov for at sikre, at indsamling og udnyttelse er forenelig med hensynet til bevaringen af disse arter, jf. § 30, stk. 3

Dansk navn	Latinsk navn
PATTEDYR	
SMÅFLAGERMUS	<i>MICROCHIROPTERA</i>
Alle arter, herunder	
Vandflagermus	<i>Myotis daubentonii</i>
Damflagermus	<i>Myotis dasycneme</i>
Skægflagermus	<i>Myotis mystcinus</i>
Brandts Flagermus	<i>Myotis brandtii</i>
Frynseflagermus	<i>Myotis nattereri</i>
Bechsteins Flagermus	<i>Myotis bechsteinii</i>
Skimmelflagermus	<i>Vespertilio murinus</i>
Sydflagermus	<i>Estesicus serotinus</i>
Brun Flagermus	<i>Nyctalus noctula</i>
Bredøret Flagermus	<i>Barbastella barbastellus</i>
Langøret Flagermus	<i>Plecotus auritus</i>
Dværgflagermus	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
Troldflagermus	<i>Pipistrellus nathusii</i>
Pipistrelflagermus	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Gnavere	<i>Rodentia</i>
Hasselmus	<i>Muscardinus avellanarius</i>
Birkemus	<i>Sicista betulina</i>
Rovdyr	<i>Carnivora</i>
Odder	<i>Lutra Lutra</i>
Hvaler	<i>Cetacea</i>
Alle arter, herunder Marsvin	<i>Phocoena phocoena</i>
PADDER	
Butsnudet frø	<i>Rana temporaria</i>
Grøn frø	<i>Rana esculenta</i>
Latterfrø	<i>Rana ridibunda</i>
RUNDMUNDE	
Flodlampret	<i>Lampetra fluviatilis</i>
FISK	
Støre	<i>Accipenseridae</i>

Alle arter af stør, der ikke er opført i bilag IV i EF-habitatdirektivet	<i>Accipenser spp.</i>
Stalling	<i>Thymallus thymallus</i>
Laks	<i>Salmo salar</i> (kun i ferskvand)
Karpefisk	<i>Cyprinidae</i>
Alle arter af Barbe	<i>Barbus spp.</i> (Forkortelsen »spp.« henviser til samtlige arter tilhørende denne familie eller slægt)
Stavsild	<i>Clupeidae</i>
Alle arter af stavsild	<i>Alosa spp.</i>
LEDDYR	
Flodkrebs	<i>Astacus astacus</i>
IGLER, SNEGLE OG MUSLINGER	
Lægeigle	<i>Hirudo medicinalis</i>
Vinbjergsnegl	<i>Helix pomatia</i>
Flodperlemusling	<i>Margaritifera margaritifera</i>
MOSSER OG LAVER	
Rensdyrlav	<i>Cladonia L. spp.</i>
Hvidmos	<i>Leucobryum glaucum</i>
Sphagnum	<i>Sphagnum L. spp.</i>
PLANTER	
Otteradet ulvefod	<i>Lycopodium selago</i>
Bjergulvefod	<i>Lycopodium alpinum</i>
Cypresulvefod	<i>Lycopodium tristachyum</i>
Flad ulvefod	<i>Lycopodium complanatum</i>
Almindelig ulvefod	<i>Lycopodium clavatum</i>
Femradet ulvefod	<i>Lycopodium annotinum</i>
Liden ulvefod	<i>Lycopodium inundatum</i>
Guldblomme	<i>Arnica montana</i>

Liste over danske plantearter, der er beskyttet efter § 50, stk. 3

PLANTER	
Enkelt månerude	<i>Botrychium simplex</i>
Liden najade	<i>Najas flexilis</i>
Fruesko	<i>Cyripedium calceolus</i>
Mygblomst	<i>Liparis loeselli</i>
Vandranke	<i>Luronium natans</i>
Gul stenbræk	<i>Saxifraga hirculus</i>
Krybende sumpskærm	<i>Helosciadium repens (Apium repens)</i>